

LIETUVOS RESPUBLIKOS RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBOS TARYBA

NUTARIMAS

DĖL DIDMENINĖS PRIEIGOS PRIE FIZINĖS INFRASTRUKTŪROS RINKOS,
DIDMENINĖS VIETINĖS PRIEIGOS FIKSUOTOJE VIETOJE RINKOS IR
DIDMENINĖS CENTRINĖS PRIEIGOS FIKSUOTOJE VIETOJE MASINĖS RINKOS PRODUKTAMS
RINKOS TYRIMO REZULTATŲ

2025 m. x mėn. x d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos taryba (toliau – **Taryba**) 2025 m. x mėn. x d. posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl atlikto Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinkos, Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos ir Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos tyrimo (toliau – **Rinkų tyrimas**) rezultatų.

Taryba n u s t a t ė:

(1) Rinkų tyrimas pradėtas Tarybos 2024 m. sausio 9 d. nutarimu Nr. TN-22 „Dėl Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos tyrimo pradėjimo“ ir Tarybos 2024 m. sausio 9 d. nutarimu Nr. TN-21 „Dėl Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos tyrimo pradėjimo“.

(2) Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – **RRT**) atlikto Rinkų tyrimo rezultatai pateikti Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinkos, Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos ir Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos tyrimo ataskaitoje (toliau – **Ataskaita**).

(3) Rinkų tyrimo metu buvo vertinta informacija bei duomenys, kurie buvo surinkti tiek tiesiogiai iš rinkos dalyvių jiems užpildžius Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos tyrimo ir Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos tyrimo anketą bei Anketą dėl ryšių kabelių kanalų sistemos, Interneto paslaugų vartotojų sociologinio tyrimo metu gauti duomenys, kitų RRT atliktų elektroninių ryšių rinkų tyrimų metu surinkta informacija, Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo, patvirtinto RRT direktoriaus 2005 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 1V-340 „Dėl Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir sąlygomis pateikta informacija, Operatorių tinklų išvystymo informacinės sistemos (toliau – **OTIS**) duomenys, taip pat kita RRT turima ar viešai paskelbta informacija.

(4) Vadovaujantis Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (toliau – **Įstatymas**) 11 straipsnio 2 ir 3 dalimis, Ataskaitos dėl rinkų apibrėžimo dalies projektas nuo 2025 m. vasario 7 d. iki 2025 m. kovo 14 d. buvo pateiktas suinteresuotiems asmenims (rinkos dalyviams) ir Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybai viešam konsultavimuisi (toliau – **Pirmas viešas konsultavimasis**). Pirmo viešo konsultavimosi metu gautos pastabos ir pasiūlymai apibendrinti ir įvertinti Ataskaitos Priede Nr. x. Laikotarpiu nuo 2025 m. x mėn. x d. iki 2025 m. x mėn. x d., RRT viešam konsultavimuisi pateikė visos Ataskaitos projektą suinteresuotiems asmenims (rinkos dalyviams) ir Konkurencijos tarybai (toliau – **Antras viešas konsultavimasis**). Taip pat, vadovaujantis Įstatymo 16 straipsnio 12 dalimi, 2025 m. x mėn. x d. Ataskaitos ir Tarybos nutarimo dėl Rinkų tyrimo rezultatų projektas buvo pateiktas Europos Komisijai, Europos elektroninių ryšių reguliuotojų institucijai ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių nacionalinėms reguliavimo institucijoms. Europos Komisija 2025 m. x mėn.

x d. raštu Nr. x informavo RRT, kad <...>. Antro viešo konsultavimosi metu gautos rinkos dalyvių pastabos ir pasiūlymai apibendrinti ir įvertinti Ataskaitos Priede Nr. x.

Su tirtomis didmeninėmis rinkomis vertikaliai susijusių mažmeninių elektroninių ryšių paslaugų analizė

(5) Ataskaitos 2 dalyje atlikus su Rinkų tyrime tirtomis didmeninėmis rinkomis vertikaliai susijusių mažmeninių elektroninių ryšių (kalbinio ryšio, televizijos ir interneto prieigos) paslaugų apžvalgą, mažmeninių paslaugų pakeičiamumo analizę, nustatyta, kad interneto prieigos paslaugos, teikiamos vietinėmis šviesolaidinėmis linijomis naudojant šviesolaidinių linijų nutiestų iki paslaugų gavėjo (angl. *Fiber to the Home*) technologijas arba ekranuotos vytos poros (angl. *Shielded Twisted Pair*) (toliau – STP) ir neekranuotos vytos poros (angl. *Unshielded Twisted Pair*) (toliau – UTP) linijos, naudojant šviesolaidinių linijų, nutiestų iki pastato (angl. *Fiber to the Building*) technologijas (toliau kartu – FTTx), ir interneto prieigos paslaugos, teikiamos vietinėmis metalinėmis vytos poros linijomis naudojant xDSL (angl. *Digital Subscriber Line*) technologiją (toliau – xDSL), belaidžio ryšio tinklais, palydovinio ryšio tinklais, vietinėmis bendraašio kabelio linijomis naudojant DOCSIS (angl. *Data Over Cable Service Interface Specification*) (toliau – KTV) ir mobiliojo ryšio tinklais nėra tarpusavyje pakeičiamos, todėl sudaro atskiras su Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinka ir Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinka susijusių mažmeninių paslaugų rinkas:

1. interneto prieigos paslaugų, teikiamų šviesolaidinėmis linijomis, rinka (toliau – FTTx rinka).
2. interneto prieigos paslaugų, teikiamų xDSL technologija, belaidžio ryšio tinklais, palydovinio ryšio tinklais, KTV tinklais ir mobiliojo ryšio tinklais, rinka (toliau – Kitų technologijų rinka).

(6) Ataskaitos 2.1.3.9.2 skyriuje atlikus mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinkų analizę pagal savivaldybes apibrėžtos mažmeninės rinkos:

1. interneto prieigos paslaugų, teikiamų šviesolaidinėmis linijomis, rinka, kurios teritoriją sudaro Alytaus miesto savivaldybės, Anykščių rajono savivaldybės, Elektrėnų savivaldybės, Jonavos rajono savivaldybės, Joniškio rajono savivaldybės, Kelmės rajono savivaldybės, Kėdainių rajono savivaldybės, Klaipėdos miesto savivaldybės, Marijampolės savivaldybės, Mažeikių rajono savivaldybės, Panevėžio miesto savivaldybės, Pasvalio rajono savivaldybės, Radviliškio rajono savivaldybės, Rokiškio rajono savivaldybės, Skuodo rajono savivaldybės, Šalčininkų rajono savivaldybės, Šiaulių miesto savivaldybės, Šilutės rajono savivaldybės, Telšių rajono savivaldybės, Ukmergės rajono savivaldybės, Utenos rajono savivaldybės, Vilkaviškio rajono savivaldybės, Visagino savivaldybės ir Zarasų rajono savivaldybės teritorijos (toliau – FTTx 24 rinka);

2. interneto prieigos paslaugų, teikiamų šviesolaidinėmis linijomis, rinka, kurios teritoriją sudaro Akmenės rajono savivaldybės, Alytaus rajono savivaldybės, Birštono savivaldybės, Biržų rajono savivaldybės, Druskininkų savivaldybės, Ignalinos rajono savivaldybės, Jurbarko rajono savivaldybės, Kaišiadorių rajono savivaldybės, Kalvarijos savivaldybės, Kauno miesto savivaldybės, Kauno rajono savivaldybės, Kazlų Rūdos savivaldybės, Klaipėdos rajono savivaldybės, Kretingos rajono savivaldybės, Kupiškio rajono savivaldybės, Lazdijų rajono savivaldybės, Molėtų rajono savivaldybės, Neringos savivaldybės, Pagėgių savivaldybės, Pakruojo rajono savivaldybės, Palangos miesto savivaldybės, Panevėžio rajono savivaldybės, Plungės rajono savivaldybės, Prienų rajono savivaldybės, Raseinių rajono savivaldybės, Rietavo savivaldybės, Šakių rajono savivaldybės, Šiaulių rajono savivaldybės, Šilalės rajono savivaldybės, Širvintų rajono savivaldybės, Švenčionių rajono savivaldybės, Tauragės rajono savivaldybės, Trakų rajono savivaldybės, Varėnos rajono savivaldybės, Vilniaus miesto savivaldybės, Vilniaus rajono savivaldybės teritorijos (toliau – FTTx 36 rinka).

3. Kitų technologijų rinka, kurios geografinė teritorija yra visa Lietuvos Respublikos teritorija.

(7) FTTx 24 rinka, FTTx 36 rinka ir Kitų technologijų rinka Europos Komisijos 2020 m. gruodžio 18 d. rekomendacijos (ES) 2020/2245 dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas pagal 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/1972, kuria nustatomas Europos elektroninių ryšių kodeksas (toliau – **2020 m. rekomendacija**) priede nėra nurodytos. Todėl, vadovaujantis 2020 m. rekomendacijos preambulės 22 konstatuojamąja dalimi, RRT „<...> gali apibrėžti kitas atitinkamas produktų ir paslaugų rinkas, kurios nėra išvardytos šioje rekomendacijoje, jeigu jos gali įrodyti, kad jų nacionalinėmis aplinkybėmis rinkos atitinka trijų kriterijų testą.“ Pagal 2020 m. rekomendacijos preambulės 18 konstatuojamąją dalį, „<...> Jeigu netenkinamas bet kuris iš trijų kriterijų, tai rodytų, kad rinkai neturėtų būti taikomas *ex ante* reguliavimas.“ Bent vieno iš trijų kriterijų testo kriterijaus netenkinimas suponuoja, kad atitinkamoje rinkoje egzistuoja sąlygos veiksmingai konkurencijai, todėl šioje rinkoje *ex ante* reguliavimas negali būti taikomas. Tuo atveju, kai atlikus trijų kriterijų testą, yra nustatoma, kad visi trys kriterijai yra tenkinami, darytina išvada, kad tokioje atitinkamoje rinkoje konkurencija nėra veiksminga ir šiai rinkai gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas.

(8) RRT, siekdama nustatyti, ar yra būtinas reguliavimas FTTx 24 rinkoje ir Kitų technologijų rinkoje, vadovaudamasi 2020 m. rekomendacijos preambulės 8, 13 ir 17 konstatuojamosiomis dalimis ir Europos reguliuotojų grupės (angl. *European Regulators Group*) dokumentu „Trijų kriterijų taikymo gairės“ (toliau – Trijų kriterijų taikymo gairės), įvertino FTTx 24 rinką ir Kitų technologijų rinką pagal žemiau išvardytus tris kriterijus:

1. kliūčių, kurios trukdo pradėti veikti atitinkamoje rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje, egzistavimas (toliau – **pirmasis kriterijus**).

2. rinkos charakteristika ir struktūra, kuri nelemia veiksmingos konkurencijos atsiradimo tendencijos be poreikio taikyti įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 17 straipsnyje (toliau – **antrasis kriterijus**).

3. bendrosios konkurencijos teisės nepakankamumas sumažinti ar pašalinti kliūtis, kurios trukdo pradėti veikti rinkoje ir (ar) vystyti konkurencijai joje, ir (ar) įtvirtinti veiksmingą konkurenciją atitinkamoje rinkoje, netaikant Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų (toliau – **trečiasis kriterijus**).

(9) Ataskaitos 2.1.3.9.2.1 dalyje nustatyta, kad Kitų technologijų rinka ir FTTx 24 rinka netenkina antrojo trijų kriterijų testo kriterijaus, todėl *ex ante* reguliavimas Kitų technologijų rinkoje ir FTTx 24 rinkoje negali būti taikomas. 2020 m. rekomendacijos preambulės 6 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad „kai mažmeninės rinkos yra veiksmingai konkurencingos be didmeninio reguliavimo, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų padaryti išvadą, kad susijusių didmeninių rinkų reguliavimas nebereikalingas“. Ataskaitoje nustatyta, kad sąlygos veiksmingai konkurencijai Kitų technologijų rinkoje ir FTTx 24 rinkoje, egzistuoja tik, jei yra galimybė vystyti savo elektroninių ryšių tinklą, naudojant kitų operatorių teikiamą prieigą prie ryšių kabelių kanalų sistemos (toliau – **RKKS**), kadangi ši prieiga sumažina aukštus įėjimo į Kitų technologijų rinką ir FTTx 24 rinką barjerus. Kad vietinių linijų ir šviesolaidinių linijų vystytojai galėtų skaidriai ir nediskriminacinėmis sąlygomis gauti prieigą prie RKKS ir naudodamiesi šia prieiga talpintų savo vietines linijas ar kitus elektroninių ryšių tinklo elementus RKKS bei šiomis linijomis teiktų interneto prieigos kitomis technologijomis paslaugas, turi būti veiksminga konkurencija teikiant prieigą prie RKKS. Tuo atveju, jeigu konkurencija teikiant prieigą prie RKKS nėra veiksminga ir veikia didelę įtaką rinkoje turintis ūkio subjektas, tai turi būti reguliuojama prieiga prie šiam ūkio subjektui priklausančios RKKS. Ataskaitoje pažymėta, kad prieigos prie RKKS gavimas, yra pakankama priemonė sudaryti sąlygas veiksmingai konkurencijai Kitų technologijų rinkoje, t. y. kitų didmeninių paslaugų, tokių kaip didmeninė vietinė

prieiga ir (arba) didmeninė centrinė prieiga, teikimas nėra būtinas, siekiant sudaryti sąlygas veiksmingai konkurencijai Kitų technologijų rinkoje.

(10) Įstatymo 16 straipsnio 5 dalyje nurodyta, kad RRT turi teisę atlikti ne visą rinkos tyrimo procedūrą, bet tik atskiras jos dalis, jei motyvuotai ir pagrįstai mano, kad kitas atitinkamos rinkos tyrimo procedūros dalis atlikti nėra tikslinga. Atsižvelgiant į tai, Ataskaitoje su FTTx 24 rinka vertikaliai susijusios Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinka ir Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinka nebuvo analizuojamos.

(11) Atlikus FTTx 36 rinkos analizę nustatyta, kad 2018 m. sausio 1 d.–2023 m. gruodžio 31 d. laikotarpiu (toliau – **Tiriamasis laikotarpis**) Telia Lietuva, AB veikė visose 36 savivaldybėse, daugelyje iš jų užimdama dideles arba labai dideles atitinkamos mažmeninės rinkos dalis (rinkos dalis, ne mažesnes kaip 40 proc.). Didžiausias alternatyvus operatorius UAB „Cgates“ veikė 16 savivaldybių, bet tik 4 iš jų užėmė reikšmingesnes rinkos dalis (nuo 17,9 proc. iki 39,3 proc.). Tiriamojo laikotarpio pabaigoje FTTx paslaugas FTTx 36 rinkoje be Telia Lietuva, AB ir UAB „Cgates“ dar teikė 34 operatoriai, tačiau nei vienas alternatyvus operatorius nebuvo toks stiprus žaidėjas, kaip Telia Lietuva, AB.

(12) Atlikus tyrimą, ar konkurencija FTTx 36 rinkoje išliktų veiksminga panaikinus reguliavimą Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkoje ir Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkoje Ataskaitoje nustatyta, kad FTTx 36 rinkoje teikiamos FTTx paslaugos yra vertikaliai susijusios su Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinka bei Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktam rinka. Nustatyta, kad vertinant FTTx 36 rinkos mastu, didžiausias FTTx paslaugų teikėjas Tiriamuoju laikotarpiu buvo Telia Lietuva, AB.

(13) Ataskaitos 2.2.2 dalyje išnagrinėjus esamo reguliavimo poveikį konkurencijos atsiradimui, nustatyta, kad:

1. Investicijos į viešojo fiksuotojo ryšio tinklo infrastruktūrą Tiriamuoju laikotarpiu išliko stabilios, alternatyvūs operatoriai palaipsniui didino savo investicijas į fiksuotojo ryšio tinklų statybą, tačiau taip pat aktyviai naudojosi ir Telia Lietuva, AB teikiama didmenine centrine prieiga. Nustatyta, kad Ataskaitos 2.2.1 dalyje aprašytas vienas iš konkurencijos būdų, t. y. didmenine prieiga grindžiama konkurencija, Tiriamuoju laikotarpiu galėjo turėti įtakos darant atgrasomąjį poveikį investicijoms.

2. Tiriamuoju laikotarpiu galiojęs didmeninių prieigos paslaugų reguliavimas turėjo įtakos konkurencijos didėjimui – naujai atsiradę operatoriai, taip pat operatoriai, pasinaudoję Telia Lietuva, AB teikiamomis didmeninėmis prieigos paslaugomis, suteikė galimybes paslaugų gavėjams mažmenines paslaugas rinktis iš daugiau nei vieno operatoriaus, skirtingomis ir ganėtinai žemomis kainomis, o taip pat atsirado ir didesnė paslaugų įvairovė.

3. Tiriamuoju laikotarpiu operatoriai savo tinklus plėtojo ir investicijas nukreipė daugiausia į ekonomiškai naudingas teritorijas, nepaisant to, kad tokiose teritorijose jau egzistavo 1 ar daugiau operatorių, teikiančių mažmenines paslaugas paslaugų gavėjams, t. y. vyko tinklų dubliavimas. Operatoriai investicijų nekreipė į ekonomiškai nepatrauklias, sunkiai atsiperkančias teritorijas. Naujų tinklų plėtrą galėtų įtakoti didelę įtaką turinčiam ūkio subjektui taikomos reguliavimo atostogos naujai statomiems tinklams.

4. Ataskaitos 2 dalyje nustatyta, kad prieiga prie RKKS yra būtina sąlyga veiksmingai konkurencijai Kitų technologijų rinkoje, FTTx 24 rinkoje ir FTTx 36 rinkoje užtikrinti.

Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinkos tyrimo rezultatai

(14) Ataskaitos 3.4 dalyje apibrėžta Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinka, kaip didmeninės prieigos prie elektroninių ryšių veiklai vykdyti skirtos fizinės infrastruktūros rinka, kurią sudaro prieigos prie RKKS paslauga ir kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija (toliau – **Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinka**).

(15) Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinka 2020 m. rekomendacijos priede nėra nurodyta. Vadovaujantis 2020 m. rekomendacijos preambulės 22 konstatuojamąja dalimi, nacionalinės reguliavimo institucijos gali apibrėžti kitas atitinkamas produktų ir paslaugų rinkas, kurios nėra išvardytos šioje rekomendacijoje, jeigu jos gali įrodyti, kad jų nacionalinėmis aplinkybėmis tokios rinkos atitinka trijų kriterijų testą.

(16) Atsižvelgiant į tai, RRT, siekdama nustatyti, ar yra būtinas reguliavimas Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinkoje, Ataskaitos 3.3 dalyje, vadovaudamasi 2020 m. rekomendacijos preambulės 8, 13 ir 17 konstatuojamosiomis dalimis bei Trijų kriterijų taikymo gairėmis, įvertino Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinką pagal pirmąjį, antrąjį ir trečiąjį kriterijus. Atlikus vertinimą, Ataskaitos 3.3 dalyje nustatyta, kad Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinka tenkina visus tris trijų kriterijų testo kriterijus. Atsižvelgiant į tai, Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinkai gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas.

(17) Tyrimas dėl konkurencijos veiksmingumo Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinkoje atliktas Ataskaitos 4 dalyje. Atlikusi konkurencijos veiksmingumo tyrimą Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinkoje, RRT konstatavo, kad Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinkoje Tiriamuoju laikotarpiu vyravo tokia situacija:

1. Telia Lietuva, AB visu Tiriamuoju laikotarpiu užimama Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinkos dalis, vertinant tiek pagal suteiktas prieigas prie RKKS, tiek pagal šios veiklos pajamas, viršijo 99 proc. rinkos.

2. Prieiga prie RKKS yra vertikaliai susijusi tiek su didmeninėmis, tiek ir su mažmeninėmis elektroninių ryšių paslaugomis. Telia Lietuva, AB, vertinant pagal paslaugų gavėjų skaičių, yra didžiausia interneto prieigos FTTx paslaugų rinkos ir viena didžiausių interneto prieigos paslaugų, teikiamų kitomis technologijoms, rinkos paslaugų teikėja, todėl turi motyvų riboti informacijos apie prieigos prie RKKS teikimą, teikti šią prieigą skirtingomis sąlygomis sau bei kitiems operatoriams, nesuteikti prieigos prie RKKS kitiems asmenims, įskaitant konkurentus mažmeninėse interneto prieigos rinkose.

3. Įėjimo į Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinką barjerai yra aukšti.

4. Potencialios konkurencijos Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinkoje nėra.

5. Esami arba potencialūs Telia Lietuva, AB teikiamos prieigos prie RKKS gavėjai Telia Lietuva, AB atžvilgiu derybinės galios neturi.

(18) Dėl aukščiau išvardytų aplinkybių Telia Lietuva, AB, nesant reguliavimo, Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinkoje galėtų elgtis nepriklausomai nuo prieigos prie RKKS gavėjų ir kitų šios prieigos teikėjų ir analizuojant ateities perspektyvą, nėra pagrindo teigti, kad Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinka pasižymi charakteristikomis, kurios lemtų veiksmingos konkurencijos atsiradimą ateinančių 5 metų laikotarpiu.

(19) Kaip nurodyta Ataskaitos 4 dalyje, atlikus konkurencijos veiksmingumo tyrimą, nustatyta, kad Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinkoje egzistuoja šios konkurencijos problemos:

1. Telia Lietuva, AB neturi motyvų siūlyti prieigos prie RKKS, turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turėtų galimybes nesuteikti šios prieigos arba nutraukti jos teikimą.

2. Telia Lietuva, AB turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turėtų galimybes riboti informacijos apie prieigos prie RKKS teikimą.

3. Telia Lietuva, AB turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turėtų galimybes taikyti skirtingas prieigos prie RKKS kainas bei kitas šios prieigos teikimo sąlygas sau ir kitam operatoriui.

4. Telia Lietuva, AB turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turėtų galimybes taikyti per aukštas prieigos prie RKKS kainas ir kontroliuoti kitas šios prieigos teikimo sąlygas.

(20) Telia Lietuva, AB yra viešąsias elektroninių ryšių paslaugas ir viešąjį ryšių tinklą teikiantis juridinis asmuo. 88,15 proc.¹ Telia Lietuva, AB akcijų turi Švedijos įmonė „Telia Company AB“, kuri taip pat turi 100 proc. įmonės Telia Global Services Lithuania, UAB akcijų. Telia Lietuva, AB turi 50 proc. VŠĮ „Numerio perkėlimas“ akcijų. Atsižvelgiant į šią informaciją, nustatyta, kad ūkio subjektą Telia Lietuva, AB sudaro Telia Lietuva, AB, Telia Global Services Lithuania, UAB ir VŠĮ „Numerio perkėlimas“ (toliau – **ūkio subjektas Telia Lietuva, AB**).

(21) Ataskaitos 4 dalyje nustatyta, kad konkurencija Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinkoje nėra veiksminga ir ūkio subjektas Telia Lietuva, AB turi didelę įtaką šioje rinkoje.

Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos tyrimo rezultatai

(22) Ataskaitos 5.3 dalyje apibrėžta Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinka:

1. Kurią sudaro didmeninės paslaugos, kai operatorius, teikiantis viešąjį fiksuotojo ryšio tinklą kitam ūkio subjektui suteikia visiškai atsietą prieigą prie vietinės linijos ir (arba) virtualią prieigą elektroninių ryšių paslaugoms teikti.

2. Didmeninė vietinė prieiga suteikiama nuo viešojo fiksuotojo ryšio tinklo galinio taško iki viešojo fiksuotojo ryšio tinklo optinio skirstomojo stovo (angl. *Optical Distribution Frame*) (toliau – **ODF**) arba iki ekvivalentinės priemonės, esančios labiausiai nutolusiame prieigos tinklo taške tinklo galinio taško atžvilgiu ir kurioje gali būti suteikta atsietą prieiga prie vietinės linijos iki tinklo galinio taško.

3. Didmeninė vietinė prieiga teikiama vietinėmis šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) vietinėmis STP ir UTP linijomis ir (arba) virtualia prieiga prie atsietos vietinės linijos (angl. *Virtual Unbundling of Local Access*) (toliau – **VULA**).

4. Kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija, kuri apima Akmenės rajono savivaldybės, Alytaus rajono savivaldybės, Birštono savivaldybės, Biržų rajono savivaldybės, Druskininkų savivaldybės, Ignalinos rajono savivaldybės, Jurbarko rajono savivaldybės, Kaišiadorių rajono savivaldybės, Kalvarijos savivaldybės, Kauno miesto savivaldybės, Kauno rajono savivaldybės, Kazlų Rūdos savivaldybės, Klaipėdos rajono savivaldybės, Kretingos rajono savivaldybės, Kupiškio rajono savivaldybės, Lazdijų rajono savivaldybės, Molėtų rajono savivaldybės, Neringos savivaldybės, Pagėgių savivaldybės, Pakruojo rajono savivaldybės, Palangos miesto savivaldybės, Panevėžio rajono savivaldybės, Plungės rajono savivaldybės, Prienų rajono savivaldybės, Raseinių rajono savivaldybės, Rietavo savivaldybės, Šakių rajono savivaldybės, Šiaulių rajono savivaldybės, Šilalės rajono savivaldybės, Širvintų rajono savivaldybės, Švenčionių rajono savivaldybės, Tauragės rajono savivaldybės, Trakų rajono savivaldybės, Varėnos rajono savivaldybės, Vilniaus miesto savivaldybės, Vilniaus rajono savivaldybės teritorijas (toliau – **DVP 36 rinka**).

5. Didmeninės vietinės prieigos gavimui yra būtinos susijusios priemonės.

(23) Tyrimas dėl konkurencijos veiksmingumo DVP 36 rinkoje atliktas Ataskaitos 6 dalyje. Atlikusi konkurencijos veiksmingumo tyrimą, RRT Ataskaitos 6.1 dalyje nustatė, kad DVP 36 rinkoje Tiriamuoju laikotarpiu vyravo tokia situacija:

1. Telia Lietuva, AB yra didžiausias DVP 36 rinkos dalyvis, Tiriamojo laikotarpio pabaigoje valdė 72,9 proc. visų vietinių šviesolaidinių linijų.

¹ <https://www.telia.lt/investuotojams/akcijos-ir-akcininkai>; <https://www.telia.lt/apie-mus>.

2. DVP 36 rinkos paslaugos vertikalios susijusios su **FTTX 36** rinkos paslaugomis ir prieiga prie RKKS. Telia Lietuva, AB, būdama didžiausia RKKS valdytoja, turi esminį pranašumą tiesiant elektroninių ryšių tinklą ir turi galimybes išlaikyti ir (arba) didinti savo rinkos dalis DVP 36 rinkoje bei mažmeninių interneto prieigos **FTTX paslaugų teikimo rinkose** (FTTX 24 rinka ir FTTX 36 rinka). Telia Lietuva, AB, vertinant pagal paslaugų gavėjų skaičių, yra didžiausia interneto prieigos FTTx 36 rinkos paslaugų teikėja, taip pat turi plačiausiai išvystytą vietinių šviesolaidinių linijų tinklą DVP 36 rinkoje, todėl turi motyvą išlaikyti ir (arba) padidinti savo rinkos dalis atitinkamose mažmeninių interneto prieigos FTTx paslaugų rinkose. Taip pat Telia Lietuva, AB turi motyvą ir, nesant reguliavimo, apriboti didmeninės vietinės prieigos paslaugas ir atitinkama kainų politika siekti konkurencijos ribojimo DVP 36 rinkoje.

3. Įėjimo į DVP 36 rinką barjerai yra aukšti.

4. Esami arba potencialūs Telia Lietuva, AB teikiamos didmeninės vietinės prieigos gavėjai Telia Lietuva, AB atžvilgiu derybinės galios neturi. Aplinkybių, leidžiančių manyti, kad DVP 36 rinkoje egzistuoja pirkėjo derybinė galia, nėra.

5. Potencialios konkurencijos DVP 36 rinkoje nėra.

(24) Dėl šio nutarimo 23 pastraipoje išvardytų aplinkybių Telia Lietuva, AB, nesant reguliavimo, DVP 36 rinkoje galėtų elgtis nepriklausomai nuo potencialių konkurentų didmeninėse rinkose, konkurentų mažmeninių elektroninių ryšių paslaugų teikimo rinkose, potencialių didmeninės vietinės prieigos gavėjų ir galutinių paslaugų gavėjų. Analizuojant ateities perspektyvą, nėra pagrindo teigti, kad DVP 36 rinka pasižymi charakteristikomis, kurios lemtų veiksmingos konkurencijos atsiradimą ateinančių 5 metų laikotarpiu.

(25) Atlikus konkurencijos veiksmingumo tyrimą, Ataskaitos 6.1 dalyje nustatyta, kad DVP 36 rinkoje egzistuoja šios konkurencijos problemos:

1. Telia Lietuva, AB neturi motyvų siūlyti didmeninės vietinės prieigos, turi motyvą ir, nesant reguliavimo, turi galimybes nesuteikti didmeninės vietinės prieigos arba nutraukti šių paslaugų teikimą.

2. Telia Lietuva, AB turi motyvą ir, nesant reguliavimo, turi galimybes riboti informacijos teikimą apie didmeninę vietinę prieigą.

3. Telia Lietuva, AB turi motyvą ir, nesant reguliavimo, turi galimybes taikyti skirtingas didmeninės vietinės prieigos kainas bei kitas šių paslaugų teikimo sąlygas sau ir kitam operatoriui.

4. Telia Lietuva, AB turi motyvą ir, nesant reguliavimo, turi galimybes taikyti per aukštas didmeninės vietinės prieigos kainas ir kontroliuoti kitas šių paslaugų teikimo sąlygas.

(26) Atsižvelgiant į aukščiau nurodytas aplinkybes ir nustatytas konkurencijos problemas, Ataskaitos 6.1 dalyje konstatuota, kad konkurencija DVP 36 rinkoje nėra veiksminga ir ūkio subjektas Telia Lietuva, AB turi didelę įtaką šioje rinkoje.

Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos tyrimo rezultatai

(27) Ataskaitos 7.1.1 skyriuje nustatyta, kad mažmeninės paslaugos Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos tyrimo kontekste yra mažmeninės interneto prieigos paslaugos, teikiamos šviesolaidinėmis linijomis (FTTx paslaugos). Ataskaitos 7.3 dalyje apibrėžta Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinka:

1. Kurią sudaro didmeninės paslaugos, kai operatorius, teikiantis viešąjį fiksuotojo ryšio tinklą ūkio subjektui suteikia nefizinę ar virtualią tinklo prieigą, įskaitant prieigą prie skaitmeninio duomenų srauto (angl. *bit-stream*), mažmeninėms paslaugoms teikti.

2. Didmeninė centrinė prieiga suteikiama nuo šių paslaugų teikėjo fiksuotojo ryšio tinklo skirstomojo įrenginio, kuris yra arčiausiai tinklo galinio taško esančiame komutatoriuje, kur yra koncentruojamos linijos, arba pagrindinio tinklo elemente (pagrindinio tinklo lygmenyje), iki tinklo galinio taško.

3. Didmeninė centrinė prieiga teikiama vietinėmis šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) vietinėmis UTP ir STP linijomis.

4. Kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija, kuri apima Akmenės rajono savivaldybės, Alytaus rajono savivaldybės, Birštono savivaldybės, Biržų rajono savivaldybės, Druskininkų savivaldybės, Ignalinos rajono savivaldybės, Jurbarko rajono savivaldybės, Kaišiadorių rajono savivaldybės, Kalvarijos savivaldybės, Kauno miesto savivaldybės, Kauno rajono savivaldybės, Kazlų Rūdos savivaldybės, Klaipėdos rajono savivaldybės, Kretingos rajono savivaldybės, Kupiškio rajono savivaldybės, Lazdijų rajono savivaldybės, Molėtų rajono savivaldybės, Neringos savivaldybės, Pagėgių savivaldybės, Pakruojo rajono savivaldybės, Palangos miesto savivaldybės, Panevėžio rajono savivaldybės, Plungės rajono savivaldybės, Prienų rajono savivaldybės, Raseinių rajono savivaldybės, Rietavo savivaldybės, Šakių rajono savivaldybės, Šiaulių rajono savivaldybės, Šilalės rajono savivaldybės, Širvintų rajono savivaldybės, Švenčionių rajono savivaldybės, Tauragės rajono savivaldybės, Trakų rajono savivaldybės, Varėnos rajono savivaldybės, Vilniaus miesto savivaldybės, Vilniaus rajono savivaldybės teritorijas (toliau – **DCP 36 rinka**).

(28) Ataskaitos 7.3 dalyje nurodyta, kad didmeninės centrinės prieigos gavimui yra būtinos susijusios priemonės.

(29) Ataskaitos 7.3 dalyje apibrėžta DCP 36 rinka 2020 m. rekomendacijos priede nėra nurodyta. Vadovaujantis 2020 m. rekomendacijos preambulės 22 konstatuojamąja dalimi, nacionalinės reguliavimo institucijos gali apibrėžti kitas atitinkamas produktų ir paslaugų rinkas, kurios nėra išvardytos šioje rekomendacijoje, jeigu jos gali įrodyti, kad jų nacionalinėmis aplinkybėmis rinkos atitinka trijų kriterijų testą. Pagal 2020 m. rekomendacijos preambulės 18 konstatuojamąją dalį, „<...> Jeigu netenkinamas bet kuris iš trijų kriterijų, tai rodyti, kad rinkai neturėtų būti taikomas *ex ante* reguliavimas.“ Bent vieno iš trijų kriterijų testo kriterijaus netenkinimas suponuoja, kad atitinkamoje rinkoje egzistuoja sąlygos veiksmingai konkurencijai, todėl šioje rinkoje *ex ante* reguliavimas negali būti taikomas.

(30) Atsižvelgiant į tai, RRT, siekdama nustatyti, ar yra būtinas reguliavimas DCP 36 rinkoje, Ataskaitos 8 dalyje, vadovaudamasi 2020 m. rekomendacijos preambulės 8 konstatuojamąja dalimi, įvertino DCP 36 rinką pagal pirmąjį kriterijų. Atlikus šį vertinimą nustatyta, kad nėra kliūčių, kurios trukdo pradėti veikti DCP 36 rinkoje ir (ar) vystytis konkurencijai joje, todėl konstatuota, kad DCP 36 rinka netenkina pirmojo trijų kriterijų testo kriterijaus. Kadangi pirmasis trijų kriterijų testo kriterijus nėra tenkinamas, tai laikoma, kad DCP 36 rinka netenkina viso trijų kriterijų testo (antrasis ir trečiasis kriterijus nenagrinėjamas), todėl *ex ante* reguliavimas DCP 36 rinkoje negali būti taikomas. Atsižvelgiant į tai, RRT Ataskaitos 8 dalyje konstatavo, kad Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų taikymas DCP 36 rinkoje nėra galimas.

(31) Įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyta, kad antrasis rinkos tyrimo procedūros etapas yra tyrimas, ar konkurencija atitinkamoje rinkoje yra veiksminga, ir, jeigu konkurencija nėra veiksminga, didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas.

(32) Vadovaujantis Įstatymo 16 straipsnio 5 dalimi, RRT turi teisę atlikti ne visą elektroninių ryšių rinkos tyrimo procedūrą, bet tik atskirus jos etapus, jeigu motyvuotai ir pagrįstai mano, kad kitų etapų atlikti nėra tikslinga.

(33) RRT, atsižvelgdama į tai, kad Ataskaitos 8 dalyje nustatyta, jog DCP 36 rinkos charakteristikos negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymo, neatliko Įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 2 punkte nurodyto antro rinkos tyrimo procedūros etapo, t. y. RRT

netyrė, ar konkurencija DCP 36 rinkoje yra veiksminga, ir neįvardijo didelę įtaką DCP 36 rinkoje turinčių ūkio subjektų.

Taryba konstatuoja:

(34) Įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad RRT atlieka elektroninių ryšių rinkos tyrimą, kurio tikslas – siekti, kad elektroninių ryšių srityje būtų užtikrinta veiksminga konkurencija, o didelę įtaką turintiems ūkio subjektams būtų užkirstas kelias piktnaudžiauti savo įtaka rinkoje.

(35) Vadovaujantis Įstatymo 17 straipsnio 7 dalimi, jeigu atlikus atitinkamos rinkos tyrimą nustatoma, jog jos charakteristikos negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymo ir (arba) joje nėra didelę įtaką turinčių ūkio subjektų, RRT Įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis nenustato Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų ūkio subjektams ir (arba) panaikina didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turėjusiems ūkio subjektams nustatytus įpareigojimus, jei tokie buvo nustatyti. Įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad RRT ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, nustato 1 dalies 1–7 punktuose nurodytus įpareigojimus, atsižvelgdama į tai, kurie iš jų tinkami konkrečiu atveju, ir nustatydamas tokių įpareigojimų vykdymo pradžios momentą.

I. Įpareigojimų Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinkoje nustatymas

(36) Atsižvelgiant į šio nutarimo 19 pastraipoje nurodytas konkurencijos problemas Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinkoje bei į tai, kad 99,9 proc. šios rinkos užėmė ūkio subjektas Telia Lietuva, AB, ūkio subjektui Telia Lietuva, AB nustatomi šie įpareigojimai:

(37) Įstatymo 21 straipsnyje nurodytas **įpareigojimas suteikti prieigą** ir išdėstomas taip: kiek tai susiję su prieigos prie RKKS (ir susijusių priemonių) teikimu, ūkio subjektas Telia Lietuva, AB:

1. Privalo patenkinti pagrįstus kitų ūkio subjektų prašymus suteikti prieigą.
2. Privalo sąžiningai derėtis su kitais ūkio subjektais, prašančiais suteikti prieigą.
3. Esant neigiamam techninių galimybių tyrimui (toliau – **TGT**) ar kai ūkio subjektas Telia Lietuva, AB dėl kitų objektyvių priežasčių atsisako suteikti prieigą, vėluoja ją suteikti, jis privalo prieigos gavėjui pateikti išsamų paaiškinimą dėl neigiamo TGT atsakymo, atsisakymo ar vėlavimo priežasčių suteikti prieigą ir aplinkybių bei nurodyti tikslų terminą ir sąlygas, kuriomis ūkio subjektas Telia Lietuva, AB galėtų šią prieigą suteikti.
4. Privalo suteikti atvirą prieigą prie techninių sąsajų, protokolų ar kitų technologijų, kurios yra būtinos prieigos suderinamumui.
5. Privalo suteikti prieigą prie patalpų ar kitus elektroninių ryšių infrastruktūros bendro naudojimo būdus.
6. Privalo suteikti su prieiga susijusias paslaugas, būtinas užtikrinti paslaugų teikimą galutiniams paslaugų gavėjams;
7. Privalo užtikrinti, kad prieigos gavėjas turėtų prieigą prie ūkio subjekto Telia Lietuva, AB turimos informacijos apie valdomą RKKS, įskaitant informaciją apie paklotų vamzdžių kiekį, jų vidinius skersmenis, juose įvertų kabelių kiekį ir kabelių išorinius skersmenis bei prieigą prie atitinkamų geografinių informacinių sistemų (angl. *Geographic Information System*) (toliau – GIS), vaizduojančių ūkio subjekto Telia Lietuva, AB valdomą RKKS, bei kitų sistemų, reikalingų atlikti užsakymus dėl TGT ar prieigos suteikimo.
8. Gali atsisakyti suteikti prieigą, vienašališkai sustabdyti jos teikimą ar ją nutraukti tik tais atvejais, kurie yra pagrįsti objektyviais kriterijais, įskaitant techninių galimybių nebuvimą arba

būtinybę užtikrinti tinklo vientisumą, jei teisės aktai nenustato kitaip. Įrodinėjimo našta, jog atitinkama prieiga negali būti suteikta, tenka ūkio subjektui Telia Lietuva, AB.

(38) Įstatymo 18 straipsnyje nurodytas **skaidrumo įpareigojimas**, pagal kurį ūkio subjektas Telia Lietuva, AB, teikdamas prieigą prie RKKS (ir susijusių priemonių) privalo:

1. Standartiniame pasiūlyme suteikti prieigą prie RKKS (ir susijusių priemonių) viešai skelbti detalią informaciją, įskaitant technines specifikacijas, prieigos teikimo bei naudojimo sąlygas, prieigos kainas.

2. Teikti ūkio subjektams, siekiantiems gauti prieigą, visą informaciją, būtiną šioms paslaugoms gauti. Standartiniame pasiūlyme privalo nurodyti informaciją apie:

2.1. prieigos prie RKKS (ir susijusių priemonių) technines sąlygas, charakteristikas, kokybės parametrus, įskaitant informaciją apie prieigą prie konkrečių elementų ir (ar) priemonių;

2.2. prieigą prie atitinkamų programinės įrangos sistemų, įskaitant veiklos palaikymo sistemų (angl. *Operational Support Systems*);

2.3. prieigą prie ūkio subjekto Telia Lietuva, AB valdomų informacinių sistemų ir (ar) duomenų bazių, įskaitant bet neapsiribojant nurodyta prieiga turi apimti pasiūlymą suteikti prieigą prie atitinkamų GIS aplikacijų, vaizduojančių ūkio subjekto Telia Lietuva, AB valdomą RKKS:

2.3.1. ūkio subjektas Telia Lietuva, AB turi užtikrinti, kad gavėjas turėtų prieigą prie visos informacijos apie ūkio subjekto Telia Lietuva, AB valdomą RKKS, charakteristikas, techninius ir kokybės parametrus ir visus žinomus trūkumus, įskaitant informaciją apie RKKS užimtumą;

2.3.2. skirtų prašymų suteikti standartiniame pasiūlyme nurodytą paslaugą ir (ar) informaciją (toliau – Prašymas) teikimui, su Prašymu susijusių atsakymų teikimui ir registravimui, priežiūros ir remonto prašymų rengimui, teikimui ir registravimui bei sąskaitų rengimui. Ūkio subjektas Telia Lietuva, AB ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo Prašymo suteikti detalią informaciją gavimo dienos turi pateikti gavėjui su prieigos teikimu susijusią detalią informaciją;

2.3.3. kitų ūkio subjekto Telia Lietuva, AB naudojamų informacinių ir valdymo sistemų ir (ar) duomenų bazių, kurių reikia prieigos paslaugoms valdyti;

2.4. TGT atlikimo tvarką ir sąlygas, atskirai numatant tvarką ir sąlygas, pagal kurias gavėjas gali:

2.4.1. dalyvauti atliekant RKKS užimtumo įvertinimą fiziniame RKKS buvimo vietoje;

2.4.2. atlikti ryšių kabelių įvėrimo, išvėrimo, remonto darbus;

2.5. kiekvienos šio nutarimo 38 pastraipos 2.1–2.3 punktuose nurodytos paslaugos teikimo sąlygas ir tvarką, įskaitant:

2.5.1. prašymo dėl paslaugos teikimo standartinę formą;

2.5.2. reagavimo į Prašymą terminus;

2.5.3. paslaugų suteikimo terminus;

2.5.4. gedimų šalinimo terminus;

2.6. standartines paslaugos sutarties sąlygas;

2.7. standartinę konfidencialumo pasižadėjimo formą;

2.8. sąlygas ūkio subjekto Telia Lietuva, AB tinklo vientisumui ir saugumui užtikrinti;

2.9. ūkio subjekto Telia Lietuva, AB mokėtinas kompensacijas, įskaitant mokėjimo tvarką, už šio nutarimo 38 pastraipos 2.5.2–2.5.4 papunkčiuose nurodytų terminų nesilaikymą bei sutartyje nurodytų paslaugų kokybės parametrų nesilaikymą;

2.10. prieigos kainas (įskaitant pradinio prijungimo užmokesčius, periodinius užmokesčius ir kitus užmokesčius; jei kainos yra diferencijuotos, tai turi būti nurodyta) ir (arba) kainų sudarymo formules (algoritmus), nuolaidas, mokėjimo terminus bei sąlygas;

3. skelbti informaciją apie prieigą:

3.1. ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo RRT sprendimo, kuriuo ūkio subjektas Telia Lietuva, AB pripažintas turinčiu didelę įtaką Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinkoje, įsigaliojimo dienos privalo pateikti RRT standartinį pasiūlymą ir viešai jį paskelbti savo interneto svetainėje;

3.2. ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo atitinkamų teisės aktų pakeitimų ir (ar) įvykus technologijų, ir (ar) rinkos, ir (ar) paslaugų teikimo sąlygų pokyčiams privalo atnaujinti standartinį pasiūlymą;

3.3. ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo kiekvieno ūkio subjekto Telia Lietuva, AB iniciatyva ketinamo atlikti standartinio pasiūlymo pakeitimo, šiame papunktyje nustatyta tvarka privalo informuoti RRT, kartu pateikdamas RRT atnaujintą standartinį pasiūlymą ir ketinamų atlikti pakeitimų lentelę, joje nurodydamas keičiamus, naujai įtraukiamus ir (ar) išbraukiamus standartinio pasiūlymo punktus bei atnaujinto standartinio pasiūlymo įsigaliojimo datą. Visą šiame punkte nurodytą informaciją ūkio subjektas Telia Lietuva, AB privalo pateikti RRT ir paskelbti savo interneto svetainėje. Jei ketinama keisti standartiniame pasiūlyme nurodytą paslaugos kainą, ūkio subjektas Telia Lietuva, AB taip pat privalo laikytis Sąnaudų apskaitos pagal visiškai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklių, patvirtintų RRT direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-1164 „Dėl Sąnaudų apskaitos pagal visiškai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklių patvirtinimo“, (toliau – **Sąnaudų apskaitos taisyklės**) reikalavimų.

4. kiekvieną kartą nutiesęs RKKS atkarpą, įvėręs/išvėręs ryšių kabelį į RKKS ir (arba) atlikęs TGT, ir (arba) įvėrus/išvėrus kabelį RKKS gavėjui, t. y. pasikeitus ar paaiškėjus naujai informacijai apie ūkio subjekto Telia Lietuva, AB valdomą RKKS, privalo apie visus žinomus informacijos pasikeitimus ar naują informaciją apie RKKS, į RKKS atkarpą įvertus ryšių kabelius, įskaitant informaciją apie jų išorinius skersmenis milimetrais, suvesti į GIS, kurioje talpinama informacija apie ūkio subjekto Telia Lietuva, AB valdomą RKKS.

(39) Įstatymo 19 straipsnyje nurodytas **nediskriminavimo įpareigojimas**, pagal kurį ūkio subjektas Telia Lietuva, AB privalo laikytis rezultato lygiavertiškumo principo (angl. *Equivalence of Outputs*) (toliau – EOO), kuomet didmeninių prieigos paslaugų teikimas didelę įtaką turinčio ūkio subjekto mažmeniniam padaliniui ir kitiems operatoriams vykdomas skirtingomis sistemomis ir procesais, tačiau užtikrinant šių paslaugų funkcijų ir kainų panašumą. Ūkio subjektas Telia Lietuva, AB, kiek tai susiję su prieiga prie RKKS (ir susijusių priemonių) privalo:

1. nediskriminuoti kitų ūkio subjektų, įskaitant kitiems ūkio subjektams, teikiantiems analogiškas paslaugas, analogiškų sąlygų analogiškais aplinkybėmis taikymą ir tos pačios kokybės bei tokiais pačiomis sąlygomis, kokias turi pats arba teikia savo padaliniams, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems ūkio subjektams, paslaugų bei informacijos teikimą;

2. užtikrinti, kad prieigos prie RKKS (ir susijusių priemonių), naudojamos ūkio subjekto Telia Lietuva, AB mažmeninėms paslaugoms teikti, vieneto sąnaudos, būtų vienodos su tomis didmeninėmis prieigos prie RKKS (ir susijusių priemonių) vieneto sąnaudomis, kurios priskirtos kitiems operatoriams, perkantiems prieigą prie RKKS;

3. iki kiekvienų metų kovo 31 d. pateikti RRT informaciją apie praėjusiais kalendoriniais metais teiktas prieigas prie RKKS (ir susijusių priemonių) apie:

3.1. atliktų TGT dėl prieigos prie RKKS (ir susijusių priemonių), vykstant apžiūrai į pageidautiną nuomoti atkarpą, skaičius, išskiriant:

3.1.1. TGT atliktus ūkio subjekto Telia Lietuva, AB padalinių užsakymu, kitų operatorių užsakymu;

3.1.2. teigiamus ir neigiamus TGT atsakymus, nurodant pagrindines neigiamų TGT atsakymų priežastis;

3.1.3. atliktus TGT per standartiniame pasiūlyme nurodytą terminą ir viršijus šį terminą;

3.1.4. vidutinę vieno TGT trukmę.

3.2. atliktų TGT dėl prieigos prie RKKS, nevykstant apžiūrai į pageidautiną nuomoti atkarpą, skaičius, išskiriant:

3.2.1. TGT atliktus ūkio subjekto Telia Lietuva, AB padalinių užsakymu, kitų operatorių užsakymu;

3.2.2. teigiamus ir neigiamus TGT atsakymus, nurodant pagrindines neigiamų TGT atsakymų priežastis;

3.2.3. atliktus TGT per standartiniame pasiūlyme nurodytą terminą ir viršijus šį terminą;

3.2.4. vidutinę vieno TGT trukmę.

(40) Įstatymo 24 straipsnyje nustatyti **kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai**, kurie išdėstomi taip: ūkio subjektas Telia Lietuva, AB, teikdamas prieigos prie RKKS paslaugas (ir susijusias priemones):

1. Privalo tvarkyti sąnaudų apskaitą Sąnaudų apskaitos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis iki kol RRT įdiegs BU-LRIC+ (angl. *Bottom-Up Long Run Incremental Costs*, **BU-LRIC+**) modelį, kuriuo bus nustatoma prieigos prie RKKS (ir susijusių priemonių) turto reguliuojamo turto bazė pagal reguliuojamą balansinę vertę, atimant skaičiavimo momentu sukauptą nusidėvėjimą ir taikant kainų indeksavimo metodą.

2. Privalo teikti prieigą prie RKKS (ir susijusių priemonių) tokiomis kainomis, kurios būtų ne didesnės nei sąnaudos, apskaičiuotos Sąnaudų apskaitos taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis, iki kol RRT įdiegs BU-LRIC+ modelį, kuriuo bus nustatoma prieigos prie RKKS (ir susijusių priemonių) turto reguliuojamo turto bazė pagal reguliuojamą balansinę vertę, atimant skaičiavimo momentu sukauptą nusidėvėjimą ir taikant kainų indeksavimo metodą, ir patvirtins naujas prieigos prie RKKS (ir susijusių priemonių) paslaugų kainas.

3. Jeigu BU-LRIC+ modeliu apskaičiuotos prieigos prie RKKS (ir susijusių priemonių) kaina daugiau kaip 20 proc. skiriasi nuo tuo metu galiojančių prieigos prie RKKS kainų, apskaičiuotų Sąnaudų apskaitos taisyklių nustatyta tvarka, privalo kasmet taikyti ne didesnę kaip 20 proc. kainos pokytį iki kol pasieks BU-LRIC+ modeliu apskaičiuotas prieigos prie RKKS kainas.

4. Gali teikti prieigą prie RKKS (ir susijusių priemonių), kurios infrastruktūra naujai pastatyta ir įregistruota (deklaruota) po įpareigojimų įsigaliojimo dienos, tokiomis kainomis, kurios atspindėtų esamas rinkos sąlygas ir būtų grindžiamos visomis faktiškai patirtomis išlaidomis. Jeigu ūkio subjektas Telia Lietuva, AB pasinaudoja galimybe taikyti skirtingas prieigos prie naujos RKKS (ir susijusių priemonių) kainas, privalo savo GIS aiškiai ir skaidriai, nurodyti, identifikuojant eksploatavimo pradžios datą, kuri prieigos prie RKKS infrastruktūra yra laikoma nauja.

5. Privalo netaikyti užmokesčių už paslaugas ir (ar) priemones, nebūtinai suteikti prieigą prie RKKS (ir susijusių priemonių).

6. Privalo netaikyti skirtingų prieigos prie RKKS (ir susijusių priemonių) kainų priklausomai nuo galutinių paslaugų gavėjų, kuriems prieigos gavėjas teiks mažmenines elektroninių ryšių paslaugas, naudodamas ūkio subjekto Telia Lietuva, AB suteiktą prieigą, tipų (fiziniai ar juridiniai asmenys).

(41) Įstatymo 20 straipsnyje nurodytas **apskaitos atskyrimo įpareigojimas**, pagal kurį ūkio subjektas Telia Lietuva, AB, teikdamas prieigos prie RKKS (ir susijusių priemonių) paslaugas privalo vykdyti apskaitos atskyrimo įpareigojimą Apskaitos atskyrimo taisyklių, patvirtintų RRT direktoriaus 2006 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 1V-738 (toliau – **Apskaitos atskyrimo taisyklės**) nustatyta tvarka ir sąlygomis, iki kol RRT įdiegs BU-LRIC+ modelį.

II. Įpareigojimų Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkoje naikinimas

(42) Tiriamuoju laikotarpiu ūkio subjektui Telia Lietuva, AB galiojo 2019 m. Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos tyrimo metu nustatyti įpareigojimai: įpareigojimas suteikti

prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai bei apskaitos atskyrimo įpareigojimas, kurie sprendė 2019 m. Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos tyrimo metu nustatytas konkurencines problemas.

(43) Šiame Rinkų tyrime nustatytos DVP 36 rinkos konkurencijos problemos (Ataskaitos 6.1 dalyje) iš esmės sutampa su 2019 m. Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos tyrimo metu nustatytomis problemomis, todėl, siekiant spręsti DVP 36 rinkoje nustatytas konkurencijos problemas, tikslinga būtų ūkio subjektui Telia Lietuva, AB palikti galioti 2019 m. Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkoje nustatytus įpareigojimus. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinka šiame rinkos tyrime buvo apibrėžta kaip DVP 36 rinka, t. y. atsižvelgiant į pasikeitusį rinkos apibrėžimą (DVP 24 rinkoje nenustatinėjant konkurencinių problemų pagal Ataskaitos 5.2 dalyje nurodytus argumentus), ir į tai, kad 2019 m. atliktame Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos tyrime ir ūkio subjektui Telia Lietuva, AB nustatyti įpareigojimai apėmė įpareigojimus prieigai prie RKKS paslaugos, Taryba daro išvadą, kad yra tikslinga naikinti ūkio subjektui Telia Lietuva, AB ankstesniame rinkos tyrime nustatytus įpareigojimus, t. y. įpareigojimus nustatytus:

1. RRT direktoriaus 2006 m. liepos 17 d. įsakyme Nr. 1V-818 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Didmeninės atsietos prieigos (įskaitant iš dalies atsietą prieigą) prie vietinės metalinės vytos poros linijos ir dalinės vietinės metalinės vytos poros linijos, skirtos plačiajuosčio ryšio ir balso paslaugoms teikti rinkoje“.

2. RRT direktoriaus 2011 m. birželio 16 d. įsakyme Nr. 1V- 629 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Didmeninės (fizinės) tinklo infrastruktūros prieigos (įskaitant iš dalies arba visiškai atsietą prieigą) fiksuotoje vietoje rinkoje“.

3. RRT direktoriaus 2016 m. sausio 7 d. įsakyme Nr. 1V-12 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkoje“.

4. RRT direktoriaus 2019 m. liepos 19 d. įsakymas Nr. 1V-768 „Dėl ūkio subjekto Telia Lietuva, AB, turinčio didelę įtaką didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkoje“.

III. Įpareigojimų DVP 36 rinkoje nustatymas

(44) Atsižvelgiant į šio nutarimo 25 pastraipoje nurodytas konkurencijos problemas DVP 36 rinkoje, ūkio subjektui Telia Lietuva, AB nustatomi šie įpareigojimai:

(45) Įstatymo 21 straipsnyje nurodytas **įpareigojimas suteikti prieigą**, pagal kurį:

1. Kiek tai susiję su visiškai atsietą prieigą prie vietinės šviesolaidinės ryšių linijos (ir susijusių priemonių) ir (arba) prieigą prie vietinės UTP ir STP linijos (ir susijusių priemonių), ūkio subjektas Telia Lietuva, AB:

- 1.1. privalo patenkinti pagrįstus kitų ūkio subjektų prašymus suteikti prieigą;

- 1.2. privalo sąžiningai derėtis su kitais ūkio subjektais, prašančiais suteikti prieigą;

- 1.3. esant neigiamam TGT ar kai ūkio subjektas Telia Lietuva, AB dėl kitų objektyvių priežasčių atsisako suteikti prieigą, vėluoja ją suteikti, jis privalo prieigos gavėjui pateikti išsamų paaiškinimą dėl neigiamo TGT atsakymo, atsisakymo ar vėlavimo priežasčių suteikti prieigą ir aplinkybių bei nurodyti tikslų terminą ir sąlygas, kuriomis ūkio subjektas Telia Lietuva, AB galėtų šią prieigą suteikti;

- 1.4. privalo suteikti atvirą prieigą prie techninių sąsajų, protokolų ar kitų technologijų, kurios yra būtinos prieigos suderinamumui;

- 1.5. privalo suteikti prieigą prie patalpų ar kitus elektroninių ryšių infrastruktūros bendro naudojimo būdus;

- 1.6. privalo suteikti su prieiga susijusias paslaugas, būtinas užtikrinti paslaugų teikimą galutiniams paslaugų gavėjams;

1.7. privalo suteikti prieigą prie veiklos palaikymo sistemų ar kitų informacinių sistemų, būtinų prieigos teikimui užtikrinti;

1.8. gali atsisakyti suteikti prieigą, vienašališkai sustabdyti jos teikimą ar ją nutraukti tik tais atvejais, kurie yra pagrįsti objektyviais kriterijais, įskaitant techninių galimybių nebuvimą arba būtinybę užtikrinti tinklo vientisumą, jei teisės aktai nenustato kitaip. Įrodinėjimo našta, jog atitinkama prieiga negali būti suteikta, tenka ūkio subjektui Telia Lietuva, AB;

1.9. nuo šio nutarimo priėmimo dienos gali atsisakyti suteikti prieigą prie kiekvienos naujos nutiestos vietinės šviesolaidinės ir UTP bei STP linijos šiose seniūnijose: Alytaus sen. Alytaus r. sav., Antakalnio sen. Vilniaus m. sav., Ariogalos sen. Raseinių r. sav., Garliavos apylinkių sen. Kauno r. sav., Garliavos sen. Kauno r. sav., Jiezno sen. Prienų r. sav., Kalvarijos sen. Kalvarijos sav., Kruonio sen. Kaišiadorių r. sav., Miroslavo sen. Alytaus r. sav., Nemėžio sen. Vilniaus r. sav., Pabradės sen. Švenčionių r. sav., Panerių sen. Vilniaus m. sav., Simno sen. Alytaus r. sav., Šiaulių kaimiškoji sen. Šiaulių r. sav., Švenčionių sen. Švenčionių r. sav., Trakų sen. Trakų r. sav.

2. Kiek tai susiję su VULA (ir susijusių priemonių) teikimu, ūkio subjektas Telia Lietuva, AB:

2.1. privalo per 6 mėnesius nuo šio nutarimo priėmimo dienos sukurti VULA (pagal šio nutarimo Priede Nr. 1 nurodytas technines specifikacijas) bei viešai paskelbti VULA standartines teikimo sąlygas. Ūkio subjekto Telia Lietuva, AB sukurta VULA turi atitikti šias VULA taikomas savybes:

2.1.1. privalo užtikrinti, kad VULA paslauga užtikrintų skaitmeninio duomenų srauto (angl. *bit-stream*) perdavimą abiem kryptimis (parsisuntimą ir išsiuntimą) šviesolaidinėmis vietinėmis linijomis nuo taškų, kuriuose būtų sujungti VULA teikėjo ir gavėjo tinklai (tiek tiesiogiai, tiek per trečiuosius asmenis), iki VULA teikėjo tinklo galinių taškų;

2.1.2. privalo užtikrinti, kad VULA gavėjui būtų sudaryta galimybė pasiekti VULA teikėjo viešojo šviesolaidinio ryšio tinklo galinius taškus ir teikti interneto prieigos FTTx paslaugas, sukuriant joms pridėtinę vertę ir diferencijuoti jas, palyginti su VULA teikėjo teikiamomis mažmeninėmis paslaugomis, taip pat kartu su interneto prieigos FTTx paslaugomis suteikti ir kitas mažmenines paslaugas, pvz., mažmenines mokamos televizijos paslaugas (angl. *Internet protocol television, IPTV*) ir fiksuotojo kalbinio ryšio paslaugas (teikiamas VoIP (ang. *Voice over internet protocol*) technologija);

2.2. privalo užtikrinti, kad VULA bus pradėta teikti ne vėliau kaip per 8 mėnesius nuo šio nutarimo priėmimo dienos;

2.3. privalo patenkinti pagrįstus kitų ūkio subjektų prašymus suteikti VULA;

2.4. privalo sąžiningai derėtis su kitais ūkio subjektais, prašančiais suteikti VULA;

2.5. esant neigiamam TGT ar kai ūkio subjektas Telia Lietuva, AB dėl kitų objektyvių priežasčių atsisako suteikti VULA, vėluoja ją suteikti, jis privalo prieigos gavėjui pateikti išsamų paaiškinimą dėl neigiamo TGT atsakymo, atsisakymo ar vėlavimo priežasčių suteikti VULA ir aplinkybių bei nurodyti tikslų terminą ir sąlygas, kuriomis ūkio subjektas Telia Lietuva, AB galėtų VULA suteikti;

2.6. privalo suteikti atvirą prieigą prie techninių sąsajų, protokolų ar kitų technologijų, kurios yra būtinos prieigos suderinamumui;

2.7. privalo suteikti prieigą prie patalpų ar kitus elektroninių ryšių infrastruktūros bendro naudojimo būdus;

2.8. privalo suteikti su VULA susijusias priemones, būtinas užtikrinti paslaugų teikimą galutiniams paslaugų gavėjams;

2.9. gali atsisakyti suteikti VULA, vienašališkai sustabdyti jos teikimą ar ją nutraukti tik tais atvejais, kurie yra pagrįsti objektyviais kriterijais, įskaitant techninių galimybių nebuvimą arba būtinybę užtikrinti tinklo vientisumą, jei teisės aktai nenustato kitaip. Įrodinėjimo našta, jog atitinkama prieiga negali būti suteikta, tenka ūkio subjektui Telia Lietuva, AB;

2.10. gali atsisakyti suteikti VULA, teikiamą naudojant nuo šio nutarimo priėmimo dienos nutiestas vietines šviesolaidines linijas šiose seniūnijose: Alytaus sen. Alytaus r. sav., Antakalnio sen. Vilniaus m. sav., Ariogalos sen. Raseinių r. sav., Garliavos apylinkių sen. Kauno r. sav., Garliavos sen. Kauno r. sav., Jiezno sen. Prienų r. sav., Kalvarijos sen. Kalvarijos sav., Kruonio sen. Kaišiadorių r. sav., Miroslavo sen. Alytaus r. sav., Nemėžio sen. Vilniaus r. sav., Pabradės sen. Švenčionių r. sav., Panerių sen. Vilniaus m. sav., Simno sen. Alytaus r. sav., Šiaulių kaimiškoji sen. Šiaulių r. sav., Švenčionių sen. Švenčionių r. sav., Trakų sen. Trakų r. sav.

(46) RRT direktoriaus 2019 m. liepos 19 d. įsakymo Nr. 1V-768 3 punkte nustatytas **skaidrumo įpareigojimas** ūkio subjektui Telia Lietuva, AB, teikiant didmeninę vietinę prieigą (ir susijusias priemones), prieigą prie RKKS (ir susijusias priemones) ir prieigą prie šviesolaidinių linijų skaidulos (ir susijusias priemones) buvo įgyvendintas laikantis Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisyklėse, patvirtintose RRT direktoriaus 2011 m. spalio 10 d. įsakymu Nr. 1V-960 „Dėl Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisyklių patvirtinimo“ nustatytų informacijos, reikalaujamos skelbti nustačius skaidrumo įpareigojimą, apimties, jos detalumo reikalavimų, paskelbimo būdo ir kitų paskelbimo sąlygų.

(47) Šiame Rinkų tyrime buvo konstatuota, kad prieiga prie šviesolaidinių linijų skaidulos patenka į DVP 36 rinkos apibrėžimo apimtį ir buvo apibrėžta atskira Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinka, kurią sudaro prieigos prie RKKS paslauga, todėl siekiant teisinio tikrumo ir nustatytų įpareigojimų aiškumo, ūkio subjektui Telia Lietuva, AB, teikiant prieigą prie vietinės šviesolaidinės linijos (ir susijusių priemonių), prieigą prie vietinės UTP ir STP linijos (ir susijusių priemonių) ir (arba) VULA (ir susijusių priemonių) nustatomas Įstatymo 18 straipsnyje apibrėžtas skaidrumo įpareigojimas, pagal kurį ūkio subjektas Telia Lietuva, AB, teikdamas prieigą prie vietinės šviesolaidinės linijos, prieigą prie vietinės UTP ir STP linijos ir (arba) VULA ir susijusių priemonių (toliau kartu – Prieiga) privalo:

1. standartiniame pasiūlyme suteikti Prieigą viešai skelbti detalią informaciją, įskaitant technines specifikacijas, tinklo charakteristikas, atitinkamos prieigos teikimo bei naudojimo sąlygas, Prieigos ir susijusių priemonių kainas;

2. teikti ūkio subjektams, siekiantiems gauti Prieigą visą informaciją, būtiną jai gauti. Standartiniame pasiūlyme privalo nurodyti informaciją apie:

2.1. Prieigos paslaugas, prie kiekvienos paslaugos nurodant:

2.1.1. informaciją apie Prieigą prie konkrečių tinklo elementų ir (ar) priemonių;

2.1.2. Prieigos technines sąlygas, charakteristikas, kokybės parametrus;

2.1.3. informaciją apie technines sąsajas, protokolus ir naudojamą technologijas, kurios yra būtinos užtikrinti per gavėjui suteiktą Prieigą teikiamų paslaugų suderinamumą;

2.1.4. VULA atveju gavėjo duomenų srauto siuntimo tvarką;

2.2. susijusias priemones, būtinas užtikrinti gavėjo viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikimui per jam suteiktą Prieigą, įskaitant:

2.2.1. sąlygas ryšių linijos, jungiančios ūkio subjekto Telia Lietuva, AB ir gavėjo tinklus, įrengimui, išskiriant informaciją apie technines specifikacijas ir sąsajas, pakankamą gavėjui (arba šio gavėjo pasirinktam trečiajam asmeniui) įrengti bei teikti ryšių liniją, jungiančią ūkio subjekto Telia Lietuva, AB ir gavėjo tinklus, jei gavėjo (arba šio gavėjo pasirinkto trečiojo asmens) siūloma ryšių linijos, jungiančios ūkio subjekto Telia Lietuva, AB ir gavėjo tinklus, įrengimo bei teikimo kaina yra mažesnė nei kaina, kurią siūlo ūkio subjektas Telia Lietuva, AB;

2.2.2. elektroninių ryšių infrastruktūrą (RKKS, bokštus, stiebus, kt.), susijusią su Prieigos suteikimu;

2.2.3. bendro naudojimo vietą, įskaitant:

2.2.3.1. fizinę bendro naudojimo vietą, nutolusią bendro naudojimo vietą, virtualią bendro naudojimo vietą;

2.2.3.2. nustatytus bendro naudojimo vietų saugumo reikalavimus bei priemones šiems reikalavimams užtikrinti;

2.2.3.3. sąlygas, pagal kurias gavėjas turi galimybę apžiūrėti bendro naudojimo vietas, kuriose bus įrengiami gavėjo tinklo elementai, yra įrengti gavėjo tinklo elementai ir ūkio subjektas Telia Lietuva, AB atsisako suteikti bendro naudojimo vietą;

2.2.3.4. įrenginių, kurie gali būti įrengiami bendro naudojimo vietoje, techninius parametrus ir charakteristikas bei apribojimus, jei tokių yra;

2.2.3.5. erdvės bendro naudojimo vietoje paskirstymo tarp gavėjų, kai bendro naudojimo vietos plotas yra ribotas, taisyklės. Tokios taisyklės turi numatyti galimybę naudoti vieną bendro naudojimo vietą keliems gavėjams;

2.3. geografinius prisijungimo prie ūkio subjekto Telia Lietuva, AB tinklo taškus, kuriuose gali būti suteikta Prieiga, pateikdamas kiekvieno taško adresą bei aptarnaujamą teritoriją;

2.4. prieigą prie atitinkamų programinės įrangos sistemų, įskaitant veiklos palaikymo sistemų (angl. *Operational Support Systems*);

2.5. prieigą prie ūkio subjekto Telia Lietuva, AB valdomų informacinių sistemų ir (ar) duomenų bazių:

2.5.1. talpinančių informaciją apie ūkio subjekto Telia Lietuva, AB valdomus tinklo elementus, prie kurių ūkio subjektas Telia Lietuva, AB yra įpareigotas suteikti Prieigą, įskaitant informaciją apie:

2.5.1.1. visas atitinkamo tinklo elemento, prie kurio yra suteikiama Prieiga, charakteristikas;

2.5.1.2. techninius ir kokybės parametrus;

2.5.1.3. visus ūkio subjektui Telia Lietuva, AB žinomus tinklo elemento, prie kurio gavėjas prašo suteikti Prieigą, trūkumus.

2.5.2. skirtų prašymų suteikti standartiniame pasiūlyme nurodytą paslaugą ir (ar) informaciją (toliau – Prašymas dėl paslaugos ir (ar) informacijos) teikimui, su Prašymų dėl paslaugos ir (ar) informacijos susijusių atsakymų teikimui ir registravimui, priežiūros ir remonto prašymų rengimui, teikimui ir registravimui bei sąskaitų rengimui;

2.5.2.1. ūkio subjektas Telia Lietuva, AB ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo Prašymo dėl paslaugos ir (ar) informacijos suteikti detalią informaciją gavimo dienos turi pateikti gavėjui su prieigos prie vietinės šviesolaidinės linijos, prieigos prie vietinės UTP ir STP linijos ir (arba) VULA paslaugų teikimu susijusią detalią informaciją.

2.5.3. kitų ūkio subjektui Telia Lietuva, AB naudojamų informacinių ir valdymo sistemų ir (ar) duomenų bazių, kurių reikia Prieigos paslaugoms valdyti;

2.6. migravimo tarp Prieigos paslaugų, tvarką ir sąlygas tuo pačiu užtikrinant gavėjo teikiamų paslaugų galutiniams paslaugų gavėjams nenutrūkstamą teikimą, išskyrus techninės priežiūros metu įvykusius paslaugos teikimo sutrikimus;

2.7. techninių galimybių tyrimų atlikimo tvarką ir sąlygas;

2.8. sąlygas ūkio subjekto Telia Lietuva, AB tinklo vientisumui ir saugumui užtikrinti;

2.9. kiekvienos šio nutarimo 47 pastraipos 2.1 – 2.5 punktuose nurodytos paslaugos teikimo sąlygas ir tvarką, įskaitant:

2.9.1. prašymo dėl kiekvienos paslaugos teikimo standartinę formą;

2.9.2. reagavimo į Prašymą dėl paslaugos ir (ar) informacijos terminus;

2.9.3. paslaugų suteikimo terminus;

2.9.4. gedimų šalinimo terminus;

2.9.5. paslaugų lygio susitarimus (angl. *Service Level Agreement, SLA*), jei ūkio subjektas Telia Lietuva, AB tokius taiko teikiant savo mažmenines paslaugas ir atitinkamos didmeninės Prieigos

paslaugos yra sudėtinė tokių mažmeninių paslaugų kūrimo grandinės dalis, įskaitant tvarką, taikomą grįžtant prie įprasto paslaugų lygio, užtikrinant, kad:

2.9.5.1. gavėjui būtų sudarytos tinkamos galimybės pasiūlyti mažmenines paslaugas galutiniams paslaugų gavėjams standartiniame pasiūlyme nurodytų paslaugų pagrindu, kurios būtų analogiškos ūkio subjekto Telia Lietuva, AB teikiamoms mažmeninėms paslaugoms, kurių sudėtinę kūrimo grandinės dalį sudaro atitinkamos standartiniame pasiūlyme nurodytos paslaugos;

2.9.5.2. atspindėtų atitinkamų ūkio subjekto Telia Lietuva, AB mažmeninių paslaugų lygio susitarimų sąlygas, įskaitant kiekvienos šio nutarimo 47 pastraipos 2.9.2–2.9.4 punktuose nurodytus terminus.

2.10. standartines kiekvienos šio nutarimo 47 pastraipos 2.1–2.5 punktuose nurodytos paslaugos sutarties sąlygas;

2.11. standartinę konfidencialumo pasižadėjimo formą;

2.12. ūkio subjekto Telia Lietuva, AB mokėtinas kompensacijas, įskaitant mokėjimo tvarką, už kiekvienos šio nutarimo 47 pastraipos 2.9.2–2.9.4 punktuose nurodytų terminų bei sutartyje nurodytų paslaugų kokybės parametrų nesilaikymą;

2.13. kiekvienos paslaugos kainas (įskaitant pradinio prijungimo užmokesčius, periodinius užmokesčius ir kitus užmokesčius; jei kainos yra diferencijuotos, tai turi būti nurodyta) ir (arba) kainų sudarymo formules (algoritmus), nuolaidas, mokėjimo terminus bei sąlygas.

3. skelbti informaciją apie prieigą prie vietinės šviesolaidinės linijos, prieigą prie vietinės UTP ir STP linijos ir (arba) VULA (ir susijusių priemonių):

3.1. ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo RRT sprendimo, kuriuo ūkio subjektas Telia Lietuva, AB pripažintas turinčiu didelę įtaką DVP 36 rinkoje, priėmimo dienos privalo pateikti RRT standartinį pasiūlymą dėl prieigos prie vietinės šviesolaidinės linijos, prieigos prie vietinės UTP ir STP linijos ir susijusių priemonių ir viešai jį paskelbti savo interneto svetainėje;

3.2. ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo RRT sprendimo, kuriuo ūkio subjektas Telia Lietuva, AB pripažintas turinčiu didelę įtaką DVP 36 rinkoje, įsigaliojimo dienos privalo pateikti RRT standartinį pasiūlymą dėl VULA ir susijusių priemonių ir viešai jį paskelbti savo interneto svetainėje;

3.3. ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo atitinkamų teisės aktų pakeitimų ir (ar) įvykus technologijų, ir (ar) rinkos, ir (ar) paslaugų teikimo sąlygų pokyčiams privalo atnaujinti standartinį pasiūlymą;

3.4 ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo kiekvieno ūkio subjekto Telia Lietuva, AB iniciatyva ketinamo atlikti standartinio pasiūlymo pakeitimo, šiame papunktyje nustatyta tvarka privalo informuoti RRT, kartu pateikdamas RRT atnaujintą standartinį pasiūlymą ir ketinamų atlikti pakeitimų lentelę, joje nurodydamas keičiamus, naujai įtraukiamus ir (ar) išbraukiamus standartinio pasiūlymo punktus bei atnaujinto standartinio pasiūlymo įsigaliojimo datą. Visą šiame punkte nurodytą informaciją ūkio subjektas Telia Lietuva, AB privalo pateikti RRT ir paskelbti savo interneto svetainėje. Jei ketinama keisti standartiniame pasiūlyme nurodytą paslaugos kainą, ūkio subjektas Telia Lietuva, AB taip pat privalo laikytis Sąnaudų apskaitos taisyklių reikalavimų.

(48) Įstatymo 19 straipsnyje nurodytas **nediskriminavimo įpareigojimas**, pagal kurį RRT įpareigoja ūkio subjektą Telia Lietuva, AB, turintį didelę įtaką DVP 36 rinkoje, kiek tai susiję su visiškai atsietos prieigos prie vietinės šviesolaidinės linijos (ir susijusių priemonių), prieigos prie vietinės UTP ir STP linijos (ir susijusių priemonių), ir (arba) VULA (ir susijusių priemonių) teikimu:

1. nediskriminuoti kitų ūkio subjektų, įskaitant kitiems ūkio subjektams, teikiantiems analogiškas paslaugas, analogiškų sąlygų analogiškomis aplinkybėmis taikymą ir tos pačios kokybės bei tokiomis pačiomis sąlygomis, kokias turi pats arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems ūkio subjektams, paslaugų bei informacijos teikimą;

2. užtikrinti, kad visiškai atsietos prieigos prie vietinės šviesolaidinės linijos (ir susijusių priemonių), prieigos prie vietinės UTP ir STP linijos (ir susijusių priemonių), ir (arba) VULA (ir susijusių priemonių), naudojamos Telia Lietuva, AB mažmeninėms paslaugoms teikti, vieneto sąnaudos, būtų vienodos su tomis didmeninėmis visiškai atsietos prieigos prie vietinės šviesolaidinės linijos (ir susijusių priemonių), prieigos prie vietinės UTP ir STP linijos (ir susijusių priemonių), ir (arba) VULA (ir susijusių priemonių) vieneto sąnaudomis, kurios priskirtos kitiems operatoriams, perkantiems tokias paslaugas;

3. iki kiekvienų metų kovo 31 d. pateikti RRT informaciją apie praėjusiais kalendoriniais metais teiktą prieigą prie vietinės šviesolaidinės linijos, prieigą prie vietinės UTP ir STP linijos ir VULA (ir susijusių priemonių) pateikiant informaciją:

3.1. atliktų TGT dėl prieigos prie vietinės šviesolaidinės linijos, prieigos prie vietinės UTP ir STP linijos suteikimo skaičius, išskiriant:

3.1.1. TGT atliktus ūkio subjekto Telia Lietuva, AB padalinių užsakymu, kitų operatorių užsakymu;

3.1.2. teigiamus ir neigiamus TGT atsakymus bei nurodant pagrindines neigiamų TGT atsakymų priežastis;

3.1.3. per standartiniame pasiūlyme nurodytą terminą atliktus TGT ir viršijus šį terminą;

3.1.4. vidutinę vieno TGT trukmę.

3.2. Suteiktų prieigų prie vietinės šviesolaidinės linijos, prieigų prie vietinės UTP ir STP linijos skaičius, nuo užsakymo dėl prieigos suteikimo pateikimo dienos, išskiriant:

3.2.1. prieigos užsakymus, pateiktus ūkio subjekto Telia Lietuva, AB padalinių ir kitų operatorių;

3.2.2. prieigos suteikimą, atliktą per standartiniame pasiūlyme nurodytą terminą ir viršijus šį terminą;

3.2.3. vidutinę vienos prieigos suteikimo trukmę.

3.3. Atliktų TGT dėl VULA suteikimo skaičius, išskiriant:

3.3.1. TGT, atliktus ūkio subjekto Telia Lietuva, AB padalinių užsakymu, kitų operatorių užsakymu;

3.3.2. teigiamus ir neigiamus TGT atsakymus bei nurodant pagrindines neigiamų TGT atsakymų priežastis;

3.3.3. atliktus per standartiniame pasiūlyme nurodytą terminą ir viršijus šį terminą;

3.3.4. vidutinę vieno TGT trukmę.

3.4. Suteiktų VULA skaičius nuo užsakymo dėl prieigos suteikimo pateikimo dienos, išskiriant:

3.4.1. prieigos užsakymus, pateiktus ūkio subjekto Telia Lietuva, AB padalinių ir kitų operatorių;

3.4.2. prieigos suteikimą, atliktą per standartiniame pasiūlyme nurodytą terminą ir viršijus šį terminą;

3.4.3. vidutinę vienos prieigos suteikimo trukmę.

4. kiekvieną kartą prieš patvirtindamas naujas ar keisdamas galiojančias VULA ir (ar) pagrindinių mažmeninių interneto prieigos paslaugų technines – kokybines charakteristikas, privalo atlikti ir pateikti RRT techninio atkartojamumo testą likus 2 mėnesiams iki šių savybių pakeitimo. RRT per 20 darbo dienų po techninio atkartojamumo testo gavimo patikrina informaciją ir pateikia raštu atsakymą ūkio subjektui Telia Lietuva, AB ar įvykdytas nediskriminavimo įpareigojimas. Jeigu RRT nustato, kad VULA kokybinės charakteristikos yra ne prastesnės nei pagrindinių mažmeninių interneto prieigos paslaugų kokybinės charakteristikos, ūkio subjektas Telia Lietuva, AB gali skelbti atnaujintas paslaugų kokybines charakteristikas. Jeigu RRT nustato, kad VULA kokybinės charakteristikos yra prastesnės, įskaitant paslaugų suteikimo sąlygas (pvz., gedimo šalinimo

terminus) nei pagrindinių mažmeninių interneto prieigos paslaugų kokybinės charakteristikos, tai ūkio subjektas Telia Lietuva, AB turi atšaukti arba atidėti atitinkamą mažmeninį pasiūlymą, kol nebus įvykdyti techninio atkartojamumo testo reikalavimai.

5. teikdamas atsakymus dėl didmeninės prieigos TGT konkrečiu adresu, privalo teikti to paties detalumo, identiškomis sąlygomis grįstus atsakymus tiek kitiems operatoriams, tiek Telia Lietuva, AB mažmeniniam padaliniiui;

6. iki kiekvienų metų kovo 31 d. pateikti informaciją RRT, už praėjusius kalendorinius metus, kurioje dokumentais būtų pagrįsti ūkio subjekto Telia Lietuva, AB veiksmai, kuriais užkertamas kelias ūkio subjektui Telia Lietuva, AB didmeninės ir mažmeninės veiklos padaliniams dalytis neskelbtina (konfidencialūs kitų operatorių planai diegti mažmenines paslaugas vartotojams) informacija;

7. kiekvieną kartą prieš patvirtindamas naujas ar keisdamas galiojančias didmeninės VULA ir (ar) mažmeninių interneto prieigos paslaugų kainas, privalo atlikti ir pateikti RRT *ex ante* kainų spaudimo testą (pagal šio nutarimo Priede Nr. 2 aprašytus principus ir metodiką) likus 2 mėnesiams iki kainų pasikeitimo. RRT per 20 darbo dienų po *ex ante* kainų spaudimo testo gavimo patikrina informaciją ir pateikia raštu atsakymą ūkio subjektui Telia Lietuva, AB, ar įvykdytas nediskriminavimo įpareigojimas. Jeigu kainų spaudimo nenustatyta, ūkio subjektas Telia Lietuva, AB gali skelbti atnaujintas paslaugų kainas. Jeigu *ex ante* kainų spaudimo testo rezultatai neigiami, ūkio subjektas Telia Lietuva, AB turi atšaukti arba atidėti atitinkamą mažmeninį pasiūlymą, kol nebus įvykdytas *ex ante* kainų spaudimo testo reikalavimas.

(49) Įstatymo 24 straipsnyje numatyti **kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai**, kiek tai susiję su visiškai atsietos prieigos prie vietinės šviesolaidinės ryšių linijos (ir susijusių priemonių), prieigos prie vietinės UTP ir STP linijos (ir susijusių priemonių), ir (arba) VULA (ir susijusių priemonių) teikimu, ūkio subjektas Telia Lietuva, AB:

1. privalo tvarkyti sąnaudų apskaitą Sąnaudų apskaitos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis iki kol RRT įdiegs BU-LRIC+ modelį;

2. privalo teikti visiškai atsietą prieigą prie vietinės šviesolaidinės ryšių linijos (ir susijusias priemones), prieigą prie vietinės UTP ir STP linijos (ir susijusias priemones), ir (arba) VULA (ir susijusias priemones) tokiomis kainomis, kurios būtų ne didesnės nei sąnaudos, apskaičiuotos Sąnaudų apskaitos taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis, iki kol RRT įdiegs BU-LRIC+ modelį ir patvirtins naujas šių paslaugų kainas;

3. jeigu BU-LRIC+ modeliu apskaičiuotos visiškai atsietos prieigos prie vietinės šviesolaidinės linijos (ir susijusių priemonių), prieigos prie vietinės UTP ir STP linijos (ir susijusių priemonių), VULA (ir susijusias priemones) kaina daugiau kaip 20 proc. skiriasi nuo tuo metu galiojančių visiškai atsietos prieigos prie vietinės šviesolaidinės linijos (ir susijusių priemonių), prieigos prie vietinės UTP ir STP linijos (ir susijusių priemonių), VULA (ir susijusias priemones) kainų, apskaičiuotų Sąnaudų apskaitos taisyklių nustatyta tvarka, privalo kasmet taikyti ne didesnę kaip 20 proc. kainos pokytį iki kol pasieks BU-LRIC+ modeliu apskaičiuotas visiškai atsietos prieigos prie vietinės šviesolaidinės linijos (ir susijusių priemonių), prieigos prie vietinės UTP ir STP linijos (ir susijusių priemonių), VULA (ir susijusias priemones) kainas;

4. privalo netaikyti užmokesčių už paslaugas ir (ar) priemones, nebūtinai suteikti visiškai atsietą prieigą prie vietinės šviesolaidinės linijos (ir susijusias priemones), prieigą prie vietinės UTP ir STP linijos (ir susijusias priemones), ir (arba) VULA (ir susijusias priemones);

5. privalo netaikyti skirtingų visiškai atsietos prieigos prie vietinės šviesolaidinės ryšių linijos (ir susijusių priemonių), prieigos prie vietinės UTP ir STP linijos (ir susijusių priemonių), VULA (ir susijusių priemonių) kainų priklausomai nuo galutinių paslaugų gavėjų, kuriems prieigos gavėjas teiks mažmenines elektroninių ryšių paslaugas, naudodamas ūkio subjekto Telia Lietuva, AB suteiktą prieigą, tipų (fiziniai ar juridiniai asmenys).

(50) Įstatymo 20 straipsnyje nurodytas **apskaitos atskyrimo įpareigojimas** išdėstomas taip: ūkio subjektas Telia Lietuva, AB, teikdamas paslaugas DVP 36 rinkoje, privalo vykdyti apskaitos atskyrimo įpareigojimą. Apskaitos atskyrimo taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis iki kol RRT įdiegs BU-LRIC+ modelį.

IV. Įpareigojimų Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkoje naikinimas

(51) Kadangi, atlikus Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos tyrimą, Ataskaitos 8 dalyje nustatyta, kad DCP 36 rinka netenkina 2020 m. rekomendacijos preambulės 8 konstatuojamojoje dalyje nurodyto trijų kriterijų testo pirmojo kriterijaus, konstatuotina, jog vadovaujantis 2020 m. rekomendacijos preambulės 18 konstatuojamąja dalimi, DCP 36 rinkoje *ex ante* reguliavimas negali būti taikomas. Atsižvelgiant į tai, DCP 36 rinka nepasižymi tokiais charakteristikomis, kurios gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą.

(52) Įstatymo 17 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad jei atlikus atitinkamos rinkos tyrimą nustatoma, kad jos charakteristikos negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymo ir (arba) joje nėra didelę įtaką turinčių ūkio subjektų, RRT Įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis nenustato Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų ūkio subjektams ir (ar) panaikina didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turėjusiems ūkio subjektams nustatytus įpareigojimus, jei tokie buvo nustatyti.

(53) Atsižvelgiant į tai, kad Tiriamuoju laikotarpiu ūkio subjektui Telia Lietuva, AB buvo taikomas *ex ante* reguliavimas ir į tai kas išdėstyta aukščiau, t. y. kad DCP 36 rinka nepasižymi tokiais charakteristikomis, kurios gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, Taryba daro išvadą, kad ūkio subjektui Telia Lietuva, AB yra naikintini RRT direktoriaus įsakymuose nustatyti įpareigojimai:

1. RRT direktoriaus 2012 m. lapkričio 21 d. įsakyme Nr. 1V-1718 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos rinkoje“.

2. RRT direktoriaus 2016 m. kovo 1 d. įsakyme Nr. 1V-261 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkoje“.

3. RRT direktoriaus 2019 m. liepos 19 d. įsakyme Nr. 1V-766 „Dėl ūkio subjekto Telia Lietuva, AB, turinčio didelę įtaką Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkoje“.

(54) Atsižvelgiant į tai, kad ūkio subjektui Telia Lietuva, AB DVP 36 rinkoje yra nustatomi įpareigojimai susiję su naujos paslaugos VULA sukūrimu, ir į tai, kad, kaip nurodyta Ataskaitos 9.2.1 dalyje, ūkio subjektas Telia Lietuva, AB privalo užtikrinti, kad VULA bus pradėta teikti ne vėliau kaip per 8 mėnesius nuo šio nutarimo įsigaliojimo dienos, ir siekiant užtikrinti galutinių vartotojų interesus, 2019 m. didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo metu nustatytus įpareigojimus visoje 2019 m. didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo metu apibrėžtoje geografinėje teritorijoje, t. y. visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, išskyrus Šiaulių miesto ir Visagino savivaldybės teritorijas, ūkio subjektas Telia Lietuva, AB privalo vykdyti tol, kol didmeninės vietinės prieigos gavėjams nebus pradėtos siūlyti (teikti) VULA paslaugos.

(55) RRT ir toliau seks situaciją DCP 36 rinkoje ir, esant poreikiui, spręs dėl rinkos tyrimo atlikimo. Taip pat pažymėtina, kad jei ūkio subjektai, nesusitaria dėl Įstatymo reglamentuotų visuomeninių santykių, jie turi teisę kreiptis į RRT su prašymu išnagrinėti ginčą privaloma išankstine ne teismo tvarka.

(56) RRT, siekdama įvertinti DVP 36 rinkos pokyčius ir užtikrinti taikomo reguliavimo efektyvumą, turi teisę peržiūrėti 36 savivaldybes pagal Ataskaitos 2.1.3.9.1 skyriuje nustatytus kriterijus.

(57) Apibendrinus ir įvertinus pirmo ir antro viešų konsultavimų metu pateiktas pastabas, konstatuotina, jog <...>.

(58) RRT gali motyvuotai pareikalauti, kad ūkio subjektas Telia Lietuva, AB per RRT nustatytą terminą pakeistų standartinio pasiūlymo, įskaitant ir neįsigaliojusio standartinio pasiūlymo, sąlygas, tarp jų ir kainas, jeigu jos neatitinka Įstatyme ar kituose teisės aktuose nustatytų reikalavimų.

(59) Taryba konstatuoja, kad Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinkoje ir DVP 36 rinkoje nustatomi įpareigojimai yra proporcingi ir pateisinami elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principais, nurodytais Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje, ir Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje nurodytais tikslais.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 9 straipsnio 2 dalies 5 punktu ir 17 straipsnio 1 dalies 1, 2, 3, 4, 6 punktais, 7 dalimi,

Taryba n u t a r i a :

1. Patvirtinti Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinkos, Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkos ir Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos tyrimo ataskaitą (pridedama).

2. Pripažinti ūkio subjektą Telia Lietuva, AB, kurį sudaro Telia Lietuva, AB, Telia Global Services Lithuania, UAB ir VŠĮ „Numerio perkėlimas“, turinčiu didelę įtaką:

2.1. Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinkoje, kurios geografinė teritorija yra visa Lietuvos Respublikos teritorija.

2.2. Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkoje, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija, kuri apima Akmenės rajono savivaldybės, Alytaus rajono savivaldybės, Birštono savivaldybės, Biržų rajono savivaldybės, Druskininkų savivaldybės, Ignalinos rajono savivaldybės, Jurbarko rajono savivaldybės, Kaišiadorių rajono savivaldybės, Kalvarijos savivaldybės, Kauno miesto savivaldybės, Kauno rajono savivaldybės, Kazlų Rūdos savivaldybės, Klaipėdos rajono savivaldybės, Kretingos rajono savivaldybės, Kupiškio rajono savivaldybės, Lazdijų rajono savivaldybės, Molėtų rajono savivaldybės, Neringos savivaldybės, Pagėgių savivaldybės, Pakruojo rajono savivaldybės, Palangos miesto savivaldybės, Panevėžio rajono savivaldybės, Plungės rajono savivaldybės, Prienų rajono savivaldybės, Raseinių rajono savivaldybės, Rietavo savivaldybės, Šakių rajono savivaldybės, Šiaulių rajono savivaldybės, Šilalės rajono savivaldybės, Širvintų rajono savivaldybės, Švenčionių rajono savivaldybės, Tauragės rajono savivaldybės, Trakų rajono savivaldybės, Varėnos rajono savivaldybės, Vilniaus miesto savivaldybės, Vilniaus rajono savivaldybės teritorijas.

3. Nustatyti ūkio subjektui Telia Lietuva, AB Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinkoje:

3.1. įpareigojimą suteikti prieigą, išdėstytą šio nutarimo 37 pastraipoje;

3.2. skaidrumo įpareigojimą, išdėstytą šio nutarimo 38 pastraipoje;

3.3. nediskriminavimo įpareigojimą, išdėstytą šio nutarimo 39 pastraipoje;

3.4. kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus, išdėstytus šio nutarimo 40 pastraipoje;

3.5. apskaitos atskyrimo įpareigojimą, išdėstytą šio nutarimo 41 pastraipoje.

4. Ūkio subjektui Telia Lietuva, AB šio nutarimo rezoliucinės dalies 3 punkte nustatyti įpareigojimai Didmeninės prieigos prie fizinės infrastruktūros rinkoje yra nustatomi ir įsigalioja nuo šio nutarimo priėmimo dienos.

5. Panaikinti didelę įtaką Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkoje turėjusiam ūkio subjektui Telia Lietuva, AB nustatytus įpareigojimus ir pripažinti netekusiais galios nuo 2025 m. x mėn. x d.:

5.1. Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2006 m. liepos 17 d. įsakymą Nr. 1V-818 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Didmeninės atsietos prieigos (įskaitant iš dalies atsietą prieigą) prie vietinės metalinės vytos poros linijos ir dalinės vietinės metalinės vytos poros linijos, skirtos plačiajuosčio ryšio ir balso paslaugoms teikti rinkoje“;

5.2. Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2011 m. birželio 16 d. įsakymą Nr. 1V-629 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Didmeninės (fizinės) tinklo infrastruktūros prieigos (įskaitant iš dalies arba visiškai atsietą prieigą) fiksuotoje vietoje rinkoje“;

5.3. Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2016 m. sausio 7 d. įsakymą Nr. 1V-12 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkoje“;

5.4. Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos 2019 m. liepos 19 d. įsakymas Nr. 1V-768 „Dėl ūkio subjekto Telia Lietuva, AB, turinčio didelę įtaką Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkoje“.

6. Nustatyti ūkio subjektui Telia Lietuva, AB Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkoje:

6.1. įpareigojimą suteikti prieigą, išdėstytą šio nutarimo 45 pastraipoje;

6.2. skaidrumo įpareigojimą, išdėstytą šio nutarimo 46 pastraipoje;

6.3. nediskriminavimo įpareigojimą, išdėstytą šio nutarimo 48 pastraipoje;

6.4. kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus, išdėstytą šio nutarimo 49 pastraipoje;

6.5. apskaitos atskyrimo įpareigojimą, išdėstytą šio nutarimo 50 pastraipoje.

7. Ūkio subjektui Telia Lietuva, AB šio nutarimo rezoliucinės dalies 6 punkte nustatyti įpareigojimai Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkoje yra nustatomi ir įsigalioja nuo šio nutarimo priėmimo dienos, išskyrus virtualios prieigos prie atsietos vietinės linijos (VULA) paslaugą, kurią ūkio subjektas Telia Lietuva, AB turi sukurti ir pradėti siūlyti (teikti) ne vėliau kaip per 8 mėn. nuo šio nutarimo priėmimo dienos.

8. Panaikinti didelę įtaką Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkoje turėjusiam ūkio subjektui Telia Lietuva, AB nustatytus įpareigojimus ir pripažinti netekusiais galios nuo 2025 m. x mėn. x d.:

8.1. Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2012 m. lapkričio 21 d. įsakymą Nr. 1V-1718 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos rinkoje“;

8.2. Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2016 m. kovo 1 d. įsakymą Nr. 1V-261 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkoje“;

8.3. Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus 2019 m. liepos 19 d. įsakymą Nr. 1V-766 „Dėl ūkio subjekto Telia Lietuva, AB, turinčio didelę įtaką Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkoje“.

9. Ūkio subjektas Telia Lietuva, AB privalo vykdyti šio nutarimo rezoliucinės dalies 8.3 papunktyje nurodytu įsakymu nustatytus įpareigojimus Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkoje iki ūkio subjektas Telia Lietuva, AB pradės teikti VULA paslaugą.

Šis nutarimas per vieną mėnesį nuo jo gavimo dienos gali būti skundžiamas Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Tarybos pirmininkas

VULA techninė specifikacija

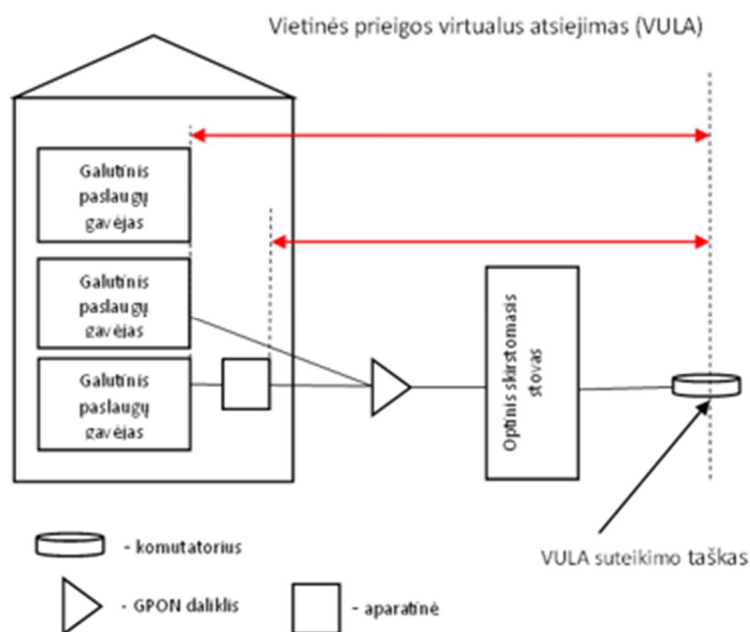
VULA paslaugai būdingos šios savybės:

1. VULA paslauga apima: skaitmeninio duomenų srauto (angl. *bit-stream*) perdavimą abiem kryptimis (parsiųtimą ir išsiuntimą) šviesolaidinėmis linijomis nuo taško, kuriame gali būti suteikta VULA ir yra sujungti VULA teikėjo ir gavėjo tinklai, iki VULA teikėjo tinklo galinio taško, naudojant tam tikrą technologiją; susijusias priemones, reikalingas VULA teikėjo pagrindinį tinklą sujungti su gavėjo pagrindiniu tinklu.

2. VULA prieigos gavėjui turi būti sudaroma galimybė pasiekti didmeninės vietinės prieigos teikėjo viešojo šviesolaidinio ryšio tinklo galinius taškus ir teikti interneto prieigos FTTx paslaugas, sukuriant joms pridėtinę vertę ir diferencijuoti jas, palyginti su VULA prieigos teikėjo teikiamomis mažmeninėmis paslaugomis, taip pat kartu su interneto prieigos FTTx paslaugomis suteikti ir kitas mažmenines paslaugas, pvz., mažmenines mokamos televizijos paslaugas (angl. Internet protocol television, IPTV) ir fiksuotojo kalbinio ryšio paslaugas (teikiamas VoIP (ang. *Voice over internet protocol*) technologija).

3. Skirtingai nei didmeninės centrinės prieigos paslaugos, kurios skirtos masinės rinkos produktams, VULA turėtų užtikrinti platesnį spektrą kokybinių parametų, pvz., pateikiamumą, greitaveiką, nepertraukiamai veikiančią klientų aptarnavimą, greitus gedimų šalinimus ir pan., kurie gali būti nustatomi sudarant paslaugų lygio susitarimus (angl. *Service Level Agreement*, SLA).

Įprastai naudojant VULA didmeninė duomenų perdavimo paslauga teikiama nuo komutatoriaus iki tinklo galinio taško, ar kito tinklo elemento, nuo kurio gali būti suteikiamos duomenų perdavimo paslaugos (žr. pav.). Pastebėtina, kad paveiksle pateikta schema atspindi tik vieną iš galimų VULA suteikimo variantų. VULA gali būti suteikiama ir kituose, toliau nuo tinklo galinio taško esančiuose tinklo taškuose, ypač tais atvejais, kai VULA teikėjas, savo tinkle panaudodamas įvairių lygių komutatorius, tinklo valdymą atlieka pagrindinio tinklo agreguojančiuose elementuose.

Principinė VULA paslaugos teikimo schema.

Šaltinis: RRT.

Ex ante kainų spaudimo testas

Siekiant užtikrinti nediskriminavimo įpareigojimo laikymąsi ūkio subjektui Telia Lietuva, AB teikiant VULA bus taikomas *ex ante* kainų spaudimo testas (toliau – kainų spaudimo testas), kuriuo bus įvertinamas skirtumas tarp ūkio subjekto Telia Lietuva, AB VULA ir atitinkamų mažmeninių interneto prieigos paslaugų kainų.

Kainų spaudimo testas leidžia užtikrinti, kad operatoriui, iš ūkio subjekto Telia Lietuva, AB perkant VULA paslaugą, jos pagrindu bus galima sukurti konkurencingą mažmeninę interneto prieigos paslaugą. Didelę įtaką turintis ūkio subjektas Telia Lietuva, AB privalės užtikrinti VULA pirkėjams galimybę konkuruoti mažmeninėje rinkoje, lyginant šias kainas su ūkio subjekto Telia Lietuva, AB mažmeninių paslaugų kainomis. Šis įpareigojimas leis užtikrinti, kad tarp didmeninių VULA ir jų pagrindu teikiamų mažmeninių paslaugų kainų būtų pakankamas skirtumas, ir RRT įvertinti, ar ūkio subjektas Telia Lietuva, AB vykdo nediskriminavimo įpareigojimą kainų aspektu.

Ūkio subjektas Telia Lietuva, AB didmeninės VULA (ir susijusių priemonių) kainas savo iniciatyva gali keisti ne daugiau nei vieną kartą per metus.

Ūkio subjektas Telia Lietuva, AB kiekvieną kartą prieš patvirtindamas naujas ar keisdamas galiojančias didmeninės VULA (ir susijusių priemonių) ir (ar) mažmeninių interneto prieigos paslaugų kainas, privalo atlikti ir pateikti RRT kainų spaudimo testą likus 2 mėnesiams iki kainų pasikeitimo:

- 1) kai įvedama nauja VULA paslauga;
- 2) prieš patvirtinant naujas ar keičiant galiojančias VULA ir (ar) pagrindinių mažmeninių interneto prieigos paslaugų (angl. *flagship*) kainas;
- 3) kai mažmeninė interneto prieigos paslauga tampa pagrindine mažmenine interneto prieigos paslauga;
- 4) kai ruošiamasi pateikti pagrindinės mažmeninės interneto prieigos paslaugos pasiūlymą su nuolaidomis. Jeigu mažmeninė kaina keičiasi tik dėl nuolaidų taikymo, ūkio subjektas Telia Lietuva, AB turi pateikti kainų spaudimo testą likus 14 dienų iki kainų pasikeitimo;
- 5) argumentuotu RRT prašymu, dėl nediskriminavimo įpareigojimo vykdymo.

RRT per 20 darbo dienų po kainų spaudimo testo gavimo patikrina informaciją ir pateikia raštu atsakymą ūkio subjektui Telia Lietuva, AB, ar įvykdytas nediskriminavimo įpareigojimas. Jeigu kainų spaudimo nenustatyta, ūkio subjektas Telia Lietuva, AB gali skelbti atnaujintas paslaugų kainas. Jeigu kainų spaudimo testo rezultatai neigiami, ūkio subjektas Telia Lietuva, AB turi atšaukti arba atidėti atitinkamą mažmeninį pasiūlymą, kol nebus įvykdytas kainų spaudimo testo reikalavimas.

Kainų spaudimo testas turi būti apskaičiuotas vadovaujantis žemiau pateikta skaičiavimo metodika ir įrodyti, kad didmeninių VULA paslaugų kainos, su visomis kitomis nereguliuojamomis sąnaudomis, reikalingomis mažmeninei interneto prieigos paslaugai suteikti, nėra didesnės nei ūkio subjekto Telia Lietuva, AB teikiamų mažmeninių interneto prieigos paslaugų kainos.

RRT nustatydamą kainų kontrolės įpareigojimą, planuoja įsigyti sąnaudų apskaitos modelį BU-LRIC+, kuriuo modeliuos efektyviai veikiančio operatoriaus tinklą ir patiriamas sąnaudas, teikiant VULA. Tuo pačiu modeliu, RRT modeliuos hipotetinio alternatyvaus operatoriaus sąnaudas, kurias jis patirtų teikdamas mažmeninę interneto paslaugą, ir jas įtraukti į kainų spaudimo testą. Atsižvelgiant į tai, kad RRT dar neturi BU-LRIC+ modelio, kainų spaudimo testas yra skaidomas į du etapus:

1) Ilgojo laikotarpio kainų spaudimo testas – metodika, kuri naudojama po BU-LRIC+ modelio įdiegimo, kuriuo bus apskaičiuotos hipotetinio alternatyvaus operatoriaus patiriamos sąnaudos ir taikomos kainų spaudimo testo skaičiavimuose.

2) Trumpojo (pereinamojo) laikotarpio kainų spaudimo testas – pereinamuoju laikotarpiu naudojama metodika, skirta apskaičiuoti, ar ūkio subjektas Telia Lietuva, AB laikosi nediskriminavimo įpareigojimo ir netaiko kainų spaudimo, t. y. laikotarpiu iki kol RRT įsigys BU-LRIC+ modelį ir sumodeliuos hipotetinio alternatyvaus operatoriaus sąnaudas.

Ilgojo laikotarpio kainų spaudimo testo metodika

Pagrindinės mažmeninės interneto prieigos paslaugos (angl. *flagship*)

Remiantis Komisijos 2024 m. vasario 6 d. rekomendacijos (ES) 2024/539 dėl gigabitinio junglumo reguliuojamojo skatinimo (toliau – Gigabitinio junglumo rekomendacija) nuostatomis bei kitų šalių patirtimi ir praktika, kainų spaudimo testas taikomas tik pagrindinėms mažmeninėms interneto prieigos paslaugoms (angl. *flagship*) (toliau – pagrindinės paslaugos), kurias ūkio subjektas Telia Lietuva, AB siūlo rinkoje pagal nustatytas ir iš anksto apibrėžtas didmenines paslaugas.

Pagrindinės paslaugos nustatomos remiantis paslaugų generuojamomis pajamomis. Visos ūkio subjekto Telia Lietuva, AB mažmeninės interneto prieigos paslaugos (tiek atskiros interneto prieigos paslaugos, tiek paketai, į kuriuos įeina interneto prieiga) yra išrūšiuojamos mažėjančia tvarka pagal gautas tos paslaugos pajamas. Pagrindinėmis laikomos tos paslaugos, kurių bendra akumuluota pajamų dalis sudaro 70 proc. visų mažmeninių interneto paslaugų pajamų. Be to, net jei jau pasiekta 70 proc. riba, visos kitos paslaugos, kurių atskira pajamų dalis sudaro ne mažiau kaip 10 proc., taip pat įtraukiamos į pagrindinių paslaugų sąrašą. Ūkio subjektas Telia Lietuva, AB kasmet iki birželio 1 d. privalo pateikti RRT ataskaitą su visų savo mažmeninių interneto prieigos paslaugų pajamomis, kad būtų galima identifikuoti tas paslaugas, kurioms taikytinas kainų spaudimo testas.

Kadangi pagrindinėmis paslaugomis gali būti atskiros mažmeninės interneto prieigos paslaugos arba elektroninių ryšio paslaugų paketai, į kuriuos įeina interneto prieiga, paketo atveju pagrindinei paslaugai bus priskirta tik mažmeninė interneto prieigos paslauga. Jeigu į paketą įtraukiamos kitos paslaugos, tokių papildomų paslaugų pajamos ir sąnaudos neįtraukiamos į kainų spaudimo testo skaičiavimus, o pagrindinės paslaugos pajamos perskaičiuojamos proporcingai pagal paslaugų kainas. Šia procedūra užtikrinama, kad apskaičiuojant kainų spaudimą būtų atsižvelgiama tik į reguliuojamas didmenines paslaugas ir atitinkamas mažmeninės paslaugas, pagamintas šitų didmeninių paslaugų pagrindu.

Atsižvelgiant į kitų šalių patirtį ir praktiką, kainų spaudimo testas taikomas kiekvienai paslaugai atskirai.

Operatoriaus efektyvumo lygio pasirinkimas

Ilguoju laikotarpiu kainų spaudimo testas remsis BU-LRIC+ modeliu apskaičiuotomis hipotetinio alternatyvaus operatoriaus sąnaudomis, todėl svarbu apibrėžti operatoriaus efektyvumo lygį.

Kainų spaudimo testo įgyvendinimas reikalauja metodologinių pasirinkimų, iš kurių vienas svarbiausių – pasirinkti, koks operatoriaus efektyvumo lygis bus taikomas. Taikant kainų spaudimo testą, svarbu nuspręsti, ar tikrinamo operatoriaus masto ir efektyvumo lygis turėtų būti panašus į didelę įtaką turinčio ūkio subjekto ar į alternatyvaus operatoriaus mastą ir efektyvumo lygį. Jei pasirenkamas didelę įtaką turinčio ūkio subjekto mastas ir efektyvumo lygis, taikomas vienodai efektyvaus operatoriaus (angl. *Equally Efficient Operator*) (toliau – EEO) principas, kurio pagrindu visi skaičiavimai ir patiriamos sąnaudos remiasi didelę įtaką turinčio ūkio subjekto ataskaitomis. Jei

pasirenkamas pakankamai efektyvus operatoriaus (angl. *Reasonably Efficient Operator*) (toliau – REO) principas, remiamasi alternatyvaus operatoriaus mastu bei sąnaudomis, kurios nėra tapačios didelę įtaką turinčio ūkio subjekto sąnaudoms. Taip pat galima taikyti koreguotą vienodai efektyvus operatoriaus (angl. *Adjusted Equally Efficient Operator*) (toliau – koreguotas EEO) principą, kai tam tikros didelę įtaką turinčio ūkio subjekto sąnaudos yra koreguojamos pagal vidutiniškai efektyvus alternatyvaus operatoriaus mastą ir efektyvumą arba modeliuojamas pakankamai efektyvus hipotetinio alternatyvaus operatoriaus sąnaudos.

BEREC dokumente² pažymėta, kad taikant REO arba koreguotą EEO principą, dėl mažesnės masto ekonomijos, paprastai patiriamos didesnės nereguliuojamos didmeninės sąnaudos, todėl tokių metodų taikymas palengvina patekimą į rinką alternatyviems operatoriams, kai tuo tarpu EEO principo taikymas apsunkina alternatyvių operatorių patekimą į rinką.

Atsižvelgiant į operatorių išsakytas problemas, matyti, kad Lietuvoje veikiantys alternatyvūs operatoriai neturi tokio efektyvumo ir masto kaip didelę įtaką turintis ūkio subjektas Telia Lietuva, AB, todėl skaičiuojant kainų spaudimo testą, reikalinga keisti jo metodiką ir adaptuoti testą tiek ūkio subjekto Telia Lietuva, AB, tiek alternatyvių operatorių poreikiams. Tam geriausiai tinka koreguoto EEO principo taikymas, kuomet nereguliuojamos didmeninės sąnaudos adaptuojamos pagal sumodeliuoto hipotetinio alternatyvaus operatoriaus efektyvumą ir mastą.

Ilgojo laikotarpio kainų spaudimo testo apskaičiavimas

Hipotetinio alternatyvaus operatoriaus sąnaudos (tarp jų ir kitos nereguliuojamos sąnaudos bei atitinkama investicijų grąža, jei operatorius investuoja į savo tinklo infrastruktūrą) bus modeliuojamos BU-LRIC+ modelio pagalba, pritaikius koreguotą EEO principą, t. y. didelę įtaką turinčio ūkio subjekto Telia Lietuva, AB patiriami kaštai bus koreguojami ir pritaikomi hipotetiniam alternatyviam operatoriui su mažesne (vidutinio rinkoje veikiančio operatoriaus efektyvumo) masto ekonomija, papildomai pridėdant kaštus, kurių didelę įtaką turintis ūkio subjektas nepatiria.

Ūkio subjektas Telia Lietuva, AB, atliekant kainų spaudimo testą ilgoju laikotarpiu, privalo taikyti šioje dalyje aprašytus principus ir metodiką.

Kainų spaudimo testas laikomas tinkamu, jeigu yra išlaikyta ši sąlyga:

Mažmeninė interneto paslaugos kaina ≥ Didmeninė VULA kaina (sąnaudos) + Kitos nereguliuojamos sąnaudos

1. Mažmeninė interneto paslaugos kaina – mažmeninė kaina, su kuria yra lyginamos visos alternatyvaus operatoriaus patirtos sąnaudos ir taip nustatoma, ar ūkio subjekto Telia Lietuva, AB taikomos didmeninės ir (arba) mažmeninės interneto paslaugų kainos sudaro kainų spaudimą kitiems operatoriams. Ūkio subjektas Telia Lietuva, AB, atlikdamas kainų spaudimo testą, visas didmenines sąnaudas, reikalingas suteikti mažmeninę paslaugą, turi lyginti su savo atitinkamo (pvz., vienodų spartų, įsipareigojimo terminų ir kt.) mažmeninio produkto kainomis. Mažmeninę kainą sudaro:

- a) ūkio subjekto Telia Lietuva, AB Pagrindinės paslaugos vieneto kaina;
- b) ūkio subjekto Telia Lietuva, AB mažmeninės paslaugos įrengimo mokestis (jeigu taikomas). Šis mokestis padalinimas iš naudojimosi paslaugomis laikotarpio mėn. ir gaunama, kiek papildomai prie mažmeninės interneto prieigos mėnesio mokesčio prisideda įrengimo mokestis.

Galinės įrangos mokestis neįtraukiamas į mažmeninę kainą.

²https://www.berec.europa.eu/sites/default/files/files/document_register_store/2014/12/BoR_%2814%29_190_BER_EC_RA_Guidance_on_ex-ante_margin_squeeze_tests_2014-12-05_f.pdf

2. Didmeninės VULA sąnaudos (kaina) – ši dalis priklauso nuo ūkio subjekto Telia Lietuva, AB patirtų sąnaudų, teikiant VULA paslaugą, pagal kurias nustatoma VULA kaina, todėl šiai sąnaudų grupei taikomas EEO principas, t. y. ūkio subjekto Telia Lietuva, AB faktiškai patirtos sąnaudos. Į šią sąnaudų grupę patenka:

a) ūkio subjekto Telia Lietuva, AB taikoma VULA paslaugos kaina, kuri gali skirtis pagal technologiją ir spartą, IP adreso statiškumą ir dinamiškumą;

b) įrengimo / perjungimo mokestis (jeigu taikomas), tenkantis vienam mėnesiui. Įrengimo / perjungimo metinis mokestis dalinamas iš naudojimosi paslaugomis laikotarpio mėn.

3. Kitos nereguliuojamos sąnaudos (angl. *downstream costs*) – tai visos kitos sąnaudos, įskaitant nuosavo tinklo sąnaudas, kurios yra būtinos, norint teikti mažmenines paslaugas. Ši sąnaudų dalis labiausiai priklauso nuo operatoriaus masto ir efektyvumo, todėl šiai daliai sąnaudų, kuomet bus modeliuojamas hipotetinis alternatyvus operatorius, bus taikomas koreguotas EEO principas. Kitos nereguliuojamos sąnaudos detaliau skirstomos į šias grupes:

a) savo tinklo sąnaudas – ši sąnaudų grupė gali apimti galinio vartotojo įrangą, magistralinius (angl. *backbone*) tinklo mazgus, jungtis, netiesiogines investicijas, sąnaudas, susijusias su tinklų sujungimo vietomis, eksploatavimo ir priežiūros sąnaudas, kapitalo sąnaudas, susijusias su tinklo infrastruktūra. Ši sąnaudų grupė yra investicinės grąžos subjektas, tai reiškia, kad operatoriai investuojantys į nuosavo tinklo infrastruktūrą, turi teisę į tokių investicijų atsiperkamumą – pagrįstą pelną. BEREC dokumente pažymėta, kad alternatyvių operatorių investicijos turėtų būti skatinamos, kai jos yra veiksmingos. Jei alternatyvūs operatoriai investuoja į savo infrastruktūrą, tai reiškia, kad alternatyvūs operatoriai turi gauti pagrįstą pelną iš savo investicijų. Dauguma Europos Sąjungos (toliau – ES) šalių narių (net 19 iš 20 pateikusių atsakymus), naudoja vidutinę svertinę kapitalo kainą (angl. *Weighted Average Costs of Capital*) (toliau – WACC) kaip pagrįsto pelno rodiklį, todėl, RRT vertinimu, modeliuojant hipotetinį operatorių ir kainų spaudimo teste skaičiuojant pagrįstą pelną, tikslinga naudoti WACC. Atsižvelgiant į tai, kad ūkio subjektas Telia Lietuva, AB veikia tiek didmeninėse, tiek mažmeninėse paslaugų rinkose, RRT daro prielaidą, kad nėra didelio skirtumo tarp didmeninėse ir mažmeninėse rinkose naudojamo WACC, todėl skaičiuojant pagrįsto pelno maržą bus naudojamas ūkio subjekto Telia Lietuva, AB reguliuojamų paslaugų kainai nustatyti naudojamas WACC. Šis rodiklis apskaičiuojamas pagal ūkio subjekto Telia Lietuva, AB WACC;

b) kitos didmeninės sąnaudos, kurios apima skaidulos nuomos, skirtos sujungti teikėjo ir gavėjo tinklus, kaina, skirtąsias linijas ir kt. sąnaudas;

c) mažmenines sąnaudas – šias sąnaudas sudaro paslaugų kūrimas ir valdymas, rinkodara ir pardavimai, klientų pritraukimas ir išlaikymas; gedimų šalinimas, klientų aptarnavimas, sąskaitų išrašymas, kitos išlaidos, susijusios su mažmeninių paslaugų teikimu;

d) kitos sąnaudos, kurios nepakliūna į aukščiau nurodytas sąnaudų grupes, tačiau yra reikalingos teikti mažmeninę paslaugą.

Kitos nereguliuojamos sąnaudos apskaičiuojamos vienai VULA prieigai teikti. Planuojamų pajungti VULA prieigų kiekis apskaičiuojamas pagal faktiškai perkamų VULA paslaugų skaičių, vidutiniškai tenkanti vienam operatoriui, ir atsižvelgiant į ateities prognozes, t. y. prie einamųjų metų faktiškai perkamo paslaugų skaičiaus pridedamas metinis augimo procentas, kuris skaičiuojamas, remiantis faktiniu rezultatu, vertinant 1 metų laikotarpį. Kadangi šiai sąnaudų grupei taikomas koreguotas EEO principas, atsižvelgiant į alternatyvaus operatoriaus efektyvumą ir mastą, apskaičiuotas planuojamų pajungti prieigų kiekis sumažinamas 50 proc. ir toliau naudojamas kainų spaudimo teste.

Visos skaičiavimuose naudojamos kainos, sąnaudos nurodomos Eur be PVM.

Kainų spaudimo testas atliekamas tik Pagrindinėms paslaugoms ir taikomas kiekvienai iš šių paslaugų atskirai.

Naudojimosi paslaugomis laikotarpis nustatomas kaip galutinio paslaugų gavėjo mažmeninių paslaugų sutarties galiojimo laikotarpis. Šis principas parodo, ne kiek laiko galutinis paslaugų gavėjas lieka su įmone, bet atspindi laiką, kurį jis lieka su konkrečia paslauga. Todėl galutinio paslaugų gavėjo gyvavimo laikotarpis taip pat baigiasi, jei jis lieka su įmone, bet pereina prie kitos paslaugos.

Trumpojo (pereinamojo) laikotarpio kainų spaudimo testo metodika

Atsižvelgiant į tai, kad hipotetinio alternatyvaus operatoriaus sąnaudos bus apskaičiuojamos BU-LRIC+ modelio pagalba, ir į tai, kad, RRT dar neturi Gigabitinio junglumo rekomendacijoje minimo BU-LRIC+ modelio, pereinamuoju laikotarpiu, kol bus įsigytas BU-LRIC+ modelis ir sumodeliuotos hipotetinio alternatyvaus operatoriaus sąnaudos, RRT vertinimu, tikslingiausia yra nustatyti skirtumą tarp ūkio subjekto Telia Lietuva, AB taikomos mažmeninės interneto paslaugos kainos ir didmeninės VULA kainos. Nustatytas skirtumas padengs kitas nereguliuojamas sąnaudas, kurias patiria kiti operatoriai, teikdami mažmeninę interneto paslaugą. Pagal surinktą kitų ES šalių informaciją, toks skirtumas įprastai varijuoja nuo ~25 proc. iki ~40 proc., vertinant tik kaimynines šalis (Latvija, Estija), skirtumas mažėja nuo ~23 proc. iki ~38 proc. Tiriamuoju laikotarpiu skirtumas tarp galiojusių mažmeninių interneto paslaugų kainų ir didmeninių centrinės prieigos kainų (priklausomai nuo spartos) sudarė panašius procentus. Atsižvelgiant į tai, kad kainų spaudimo testas atliekamas tik Pagrindinėms paslaugoms, RRT vertinimu, papildomi 38 proc. sąnaudų nuo didmeninės VULA paslaugos kainos yra pakankamas kiekis, kad efektyviai rinkoje veikiantis alternatyvus operatorius galėtų siūlyti mažmenines interneto paslaugas paslaugų gavėjams ir taip konkuruoti su ūkio subjektu Telia Lietuva, AB.

Visi papildomi vienkartiniai mokesčiai (pvz., paslaugos įrengimo / perjungimo mokestis), taikomi papildomai prie didmeninės VULA paslaugos kainos, turi išlaikyti tą patį 38 proc. skirtumą. Tai reiškia, kad vienkartiniai mokesčiai, taikomi ūkio subjektu Telia Lietuva, AB mažmeniniams klientams, turi būti didesni ne mažiau nei 38 proc. nei vienkartiniai mokesčiai, taikomi didmeninei VULA paslaugai.

Kiti papildomi mokesčiai, kuriuos patiria operatoriai pirkdami didmeninę VULA paslaugą, ir kurie neturi atitikmens ūkio subjektu Telia Lietuva, AB mažmeninių paslaugų apimtyje, pvz., operatoriaus prisijungimo prie ūkio subjekto Telia Lietuva, AB tinklo taško, yra laikomi VULA paslaugos susijusiomis priemonėmis, todėl jų kaina turi būti grįsta patirtomis sąnaudomis, pagal Ataskaitos 9.2.4 punkte nurodytus reikalavimus.

Ūkio subjektas Telia Lietuva, AB, atliekant kainų spaudimo testą pereinamuoju laikotarpiu, privalo taikyti šioje dalyje aprašytus principus ir metodiką. Visos skaičiavimuose naudojamos kainos, sąnaudos nurodomos Eur be PVM.

Pereinamuoju laikotarpiu, ūkio subjektas Telia Lietuva, AB atlikdama kainų spaudimo testą, turi vadovautis šia sąlyga:

$$\text{Mažmeninė interneto paslaugos kaina (įskaitant papildomus mokesčius)} \geq \text{Didmeninės VULA kaina (įskaitant papildomus mokesčius)} * 1.38$$

Ši metodika galios nuo didmeninės VULA paslaugos sukūrimo iki kol RRT įdiegs BU-LRIC+ modelį ir apskaičiuos hipotetinio alternatyvaus operatoriaus sąnaudas, t. y. tik pereinamuoju laikotarpiu.